БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 186 (8406)
АВГУСТЫН 8
ЧЕТВЕРГ
1957 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Үбһэ тэжээл бэлэдхэлые эрид түргэдхэе

Мяха, тоһо, һүнэй хүн бүхэндэ хүртэсын талаар Америкын Холбоото Штадуудые ойрын жэлнүүдтэ хүсэхэ гэһэн зорилгые дүүргэхын тулада түбхын түрүүн ниитынгээ малда бардам хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлдэхэ ёһотойбди. Тиигээгүй һаа, энэ зорилгые дүүргэхэнь бэрхэтэй болохо бшуу. Юуб гэхэдэ, малай ашаг шэмые дээшэлүүлхын тулада тэдэниие имагтал һайнаар, элдэб янзын тэжээлээр эдеэлүүлхэ хэрэгтэй ха юм. Тиихэ арга боломжо республикымнай колхоз, совхоз бүхэндэ гүйсэд бии гү? Бии. Нэгэдэхеэр, манай колхозууд нэлэнхы ехэ сабшалантай, хоёрдохеёр, набша намаа, ожорһо хулһан хаа хаанагүй элбэг, гурбадахяар, кукуруза, наран сэсэг, зелёнко гэхэ мэтын ургаса яһала һайнаар гаража байна. Имагтал хээрын ногоо, набша намаа бултыень сабшажа абаад, мүн тэжээл болохо таримал ургасые зүбөөр харууһалжа һайса ургуулаад, саг соонь хуряажа, һайн шанартай силос дарабал ерэхэ үбэлжэлгэдэ бардам хүрэхэ үбһэ тэжээлтэй болохо байнабди. Теэд, үбһэ хуряалга, силос даралгын ябасые хараад үзэхэдэ, олонхи аймагуудта энэ хүдэлмэри тон хангалтагүйгөөр эмхидхэгдэнхэй байха юм. Кударын, Кяхтын, Зэдын, Иволгын, Тарбагатайн олонхи колхозууд болон МТС-үүд бүри һая болотор—июлиин 25 хүрэтэр үбһэ сабшалгые үргэлжэдөө эхилээдүй байба. Тэдэ аймагуудай иитэрээ нобшорһон шалтагааниинь юуб, али ногоон хүсэд ургаадүй байгаа гү? Сабшалангынь тэндэ яһала һайн, ногоониинь сабшагдаха болоһоор үнинэй. Имагтал тэндэхи аймаг, колхоз, МТС, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд үбһэ хуряалга, силос даралгые саг соонь эхилхэ тушаа шанга хэмжээ абангүй, «саг үшөө эртэ» гэһэн шалтаг бариһаар үдэр хоногоо эльгээжэ, һанаа амархан һуужа байгаа бшуу. Тиихэдэнь зарим МТС, колхозуудынь машина зэмсэгүүд болон бусад хэрэгсэлнүүдээ заһажа дүүргээгүй, хүдэлмэриин мүртэй түсэбшье зохёогоогүй байгаа. Тиигэжэ үбһэ сабшаха сагай ерэхэдэ задагай зайдан һуугаад, энэ хүдэлмэриие болзор соонь эхилжэ шадаагүй ха юм.

Мүн олон колхоз, МТС, совхозуудта силос дараха, набшаһата тэжээл бэлэдхэхэ түсэб тон муугаар дүүргэгдэжэ байна. Иволгын аймагта иимэ тэжээл бэлэдхэлгэ бүришье хангалтагүйгөөр ябуулагдана. Партиин Иволгын айком, аймгүйсэдком үбһэ сабшалга, силос даралга, набшаһата тэжээл бэлэдхэлгые түргэдхэхэ тушаа колхозууд, МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэдһөө шанга эрилтэ хээгүй байшоо. Тэрэнэй эсэстэ энэ аймагта, илангаяа Иволгын МТС-эй харьяата колхозуудта тэжээл бэлэдхэлгэ тон ехээр удаарууллагдажа байна. МТС-эй директор нүхэр Петинов, КПСС-эй айкомой Иволгын МТС-эй зонодохи секретарь нүхэр Хайдуков тэжээл бэлэдхэлгые шангадхан ударидахын орондо, харин силос дараха түсэбөө дүүргэжэ шадахагүйбди, набшаһата тэжээл мал эдидэггүй гэхэ мэтын элдэб шалтагаан дурдадаг байха юм. Мүн Яруунын, Баргажанай аймагууд силос даралгые һая болотор эхилээдүй байба. Тэрэшэлэн республикын зарим совхозуудшье үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ түсэбөө муугаар дүүргэжэ байна.

Иигээд таряа хуряалгые эхилхэ саг ерэхэнь. Колхоз, МТС, совхоз бүхэн үбһэ сабшалга, һүрилэлгэ, силос даралга, набша намаа суглуулгаяа эрид шууд түргэдхэжэ, тэжээл бэлдэхэ түсэбөө таряа хуряалга хүрэтэр гол түлэб дүүргэхэ ёһотой. Мүнөө бии байгаа машина зэмсэгүүдээ—үбһэ сабшаха, һүрилхэ, силос хэршэхэ машинануудаа бултыень дүүрэн хүсөөрнь ашаглаха, агрегат бүхэнэй хүдэлмэриие хоёр халаан соо эмхидхэхэ шухала. Үнгэрэгшэ жэлдэ зарим колхозууд үбһэ сабшалгаһаа эхилээд, һүрилэлгэ хүрэтэрхи хүдэлмэриие механизмын хүсөөр хэжэ шадаха байһан аад, энэ арга боломжые хэрэглээгүй һэн. Энээндэ мүн МТС-үүдшье зэмэтэй байгаа.

Энэ жэлдэ үбһэ хуряалга, силос даралгада механизмын хүсые улам үргэнөөр хэрэглэхэ шухала. МТС, совхозуудай дирекци болон партийна организацинууд агрегадуудай хүдэлмэриие саг үргэлжэ шалгажа, механизатор бүхэнэй үдэр бүриингөө нормые дүүргэхэ ябадал туйлаха ёһотой.

Мүнөө олохон колхозуудта сабшалга һүрилэлгэ хоёрой хоорондо ехэ забһар гараад байна. Сабшагдаһан үбһэн хуряагдангүй үни удаан хэбтэжэ, һайн шанараа буурана, мүн хоролто гээлтэдэ ороно бшуу. Энээниие хараадаа абажа, сабшалга һүрилэлгэ хоёрой хоорондо гараһан забһарые дары усадхаха, саашадаа иимэ ябадал дабтахагүйн түлөө хэмжээ абаха шухала. Зарим колхозууд гар хажуураар сабшалгые тоохогүй ябадал гаргана. Тиигэжэ намагтай, болдогтой газарай, шугы бургааһанай оёорой ногоон сабшагданагүй. Тиимэ колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд ехэ алдуу хэнэ гээшэ. Иимэ газарай ногооe орхижо, хосоргожо огто болохогүй бшуу.

Үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ хэрэгые хаа хаанагүй эрид түргэдхэхэ, ажал хэжэ шадаха хүнүүдые сабшалан дээрэ бултыень гаргажа, тэдэниие эмхидхэн ударидаха, социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ гээшэ аймагуудай партийна, советскэ органуудай, колхоз, МТС, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэдэй нангин уялга мүн. Колхозууд, совхозуудай үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэридэнь туһалхын тулада городууд, аймагай центрнүүдһээ олон хүнүүд ошожо байна. Тэдэнэрые ажал дээрэ зүбөөр хубаарилан табиха, байра байдал, эдеэ хоол болон бусад хэрэгсэлнүүдээр хангаха тушаа колхозуудай правлени, совхозуудай дирекци анхарал оролдолго гаргаха ёһотой.

Нүхэд колхознигууд, МТС, совхозуудай хүдэлмэрилэгшэд! Малдаа элбэг ехэ тэжээл бэлдэжэ, агууехэ Октябриин 40 жэлэй алдарта ойе амжалтатайгаар угтая.

Молдавска ССР-эй, Ставропольско хизаарай, Кабардино-Балкарска АССР-эй колхоз, совхозууд таряа тушааха түсэбөө болзорһоонь урид дүүргэбэ

Молдавиин хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд таряа тушааха түсэбөө 1957 оной августын 1-дэ 103 процент (кукурузагүйгөөр) болзорһоонь урид дүүргэбэ. 13 миллион гаран пүүд таряан гүрэндэ тушаагдаа. Тэрэнэй ехэнхинь шэниисэ юм. Энэнь нёдондо жэлэйхидэ орходоо 3,6 миллион пүүдээр ехэ. Таряа тушаалга үргэлжэлһөөр.

***

Ставропольско хизаарай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд таряа тушааха түсэбөө (кукуруза, рисгүйгөөр) болзорһоонь урид, августын нэгэндэ дүүргэжэ, 71,8 миллион пүүд таряа гүрэндэ тушааба. Шэниисэ тушааха түсэб 120 процент дүүргэгдээ. Таряа тушаалга үргэлжэлһөөр.

***

Кабардино-Балкарска АССР-эй колхоз, совхозууд таряа тушааха түсэбөө (кукурузагүйгөөр) болзорһоонь урид, августын 1-дэ дүүргээ. Шэниисэ тушааха даалгабари 144 процент дүүргэгдэбэ. Таряа гүрэндэ тушаалга, мүн худалдалга үргэлжэлһөөр. Республикын хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд арга боломжонуудаа хаража үзөөд байхадаа, түсэбһөө гадуур гүрэндөө 500 мянганһаа бага бэшэ пүүд таряа тушааха, худалдаха гэһэн уялга абаба.

Республикын колхозуудай сабшалан дээрэ

Яарахаар саг болоо

Кяхтын аймагай колхозуудта үбһэ хуряалга удаарража байна. МТС-үүдэй машина техникэ муугаар ашаглагдана, сабшалга, тармалгын дунда забһар гаргана, силос дарагданагүй

Июль һарын эхеэр ороһон бороо хурын һүүлээр Кяхтын аймагай колхозуудта үбһэ ногоон һайнаар ургажа байна. Һүүлэй үедэ сэлмэг наратай үдэрнүүд тогтожо, үбһэ хуряалгада таарамжатай саг ерэнхэй.

Үдэжэ байһан адуу малдаа бардам хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлдэжэ абахын тулада колхознигууд бүхы хүсэеэ элсүүлжэ байна. Сүхэ мүрэниие зубшаһан Ехэ-Нугын элдин талада Сталинай нэрэмжэтэ колхозой үбһэнэй гурбан бригаданууд хүдэлнэ. Бага Арал гэжэ газарта хүдэлдэг бригадын морин косилкын машинистнууд Р. Шагжеева, А. Шагжеева гэгшэд үдэр бүри халаа-найнгаа даалгабарие 125—150 процент дүүргэнэ. Эндэ ажалай түрүүшүүл олон юм. Сагаан Арал гэжэ газарта нүхэр Олзобоевой хүтэлбэрилдэг бригада хүдэлдэг. Косилкын машинист Нимацу Аюшеева, Гэндэн Ишеев, гараар сабшагшад Виктор Ганжуров, Пурбэ Бадмаев болон бусад даалгабаринуудаа үлүүлэн дүүргэнэ. Теэд, үбһэшэдэй хэды оролдожо ажаллабашье, колхозой бригадануудта элдэб дутагдалнууд үзэгдэнэ. Жэшээлхэдэ, Олзобоевой бригадада механизаторнуудай гэмээр сабшалга хуряалга хоёрой хоорондо 100 гаран гектар забһар гаранхай. Погранична МТС-эй механизаторнууд 100-гаад гектар үбһэ сабшаһан аад, нэгэшье гектар хуряагаагүй юм.

— Һаял тракторна тармуур асарба гээшэбди. Сабшаһан газараа тармажа үрдихэл байхабди,—гэжэ тракторна бригадын бригадир нүхэр Черепанов һанаа амараар хөөрэнэ. Теэд үбһэн шанараа гээжэ байна. Бригадир нүхэр Черепанов үбһэеэ эрхим шанартайгаар хуряажа абахын түлөө оролдоногүй. Механизаторнуудай сабшаһан үбһэн арбаад үдэрэй туршада мүртөө хэбтэжэ үгы боложо байна. Хоёр морин тармуур тармажа үрдинэгүй.

Погранична МТС-эй тракторна косилкын 10 агрегат колхозуудта хүдэлдэг юм. Хэрбээ һайнаар хүдэлөө һаань тэдэ машинаар үдэртөө 300—350 гектар сабшаха арга боломжо бии. Теэд тэдэнэй олонхинь эбдэржэ урагшаа ябанагүй. Жэшээлхэдэ, Сталинай нэрэмжэтэ колхозой Доодо Сагаан Арал гэжэ газарта 8-дахи тракторна бригадын (бригадирынь Б. Цоктоев) Жэгмэд Ломбоевич Цыбиковэй жолоододог «Беларусь» трактор эбдэржэ, июлиин 30—31-нэй, августын 1-нэй үдэртэ хүдэлөөгүй. Иимэ ушарнууд олонхи бригадануудта үзэгдэнэ.

—МТС-эй механигууд үбһэ хуряалгын хүдэлмэри эхилһэнһээ хойшо үзэгдээгүй, багахан юумын эбдэрхэдэ дүшэ-табин модоной газар МТС ошохо баатай болонобди,—гэжэ эндэхи механизаторнууд мэдүүлнэ.

Үбһэ хуряалгын хүдэлмэридэ комплексно механизаци хэрэглэхэ гээшэ тон ехэ удхашанартай. Теэд энэ арга нэгэшье колхоздо хэрэглэгдэнэгүй. Республикын түрүү колхозуудта һүри хаяха, бухал шэрэхэ механизмууд үргэнөөр хэрэглэгдэнэ. Харин Погранична МТС-эй хашаа соонь стогометатель, навесной волокуша һалхи бороондо жэбэржэ хэбтэдэг.

Мүнөө жэл аймагай колхозууд 1200 тонно набшаһата тэжээл бэлэдхэхэ түсэбтэй юм. Августын 1-нэй мэдээгээр хониной совхоз 546 центнер, Ульяновай нэрэмжэтэ колхоз 50 центнер бэлдээ. Бусад колхозууд нэгэшье мүшэр хухалаагүй. Энэ шухала хэрэгые илангаяа Калининай, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд тооногүй. Набшаһата тэжээл бэлэдхэлгые түргэдүүлхэ тушаа аймгүйсэдком колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ шанга эрилтэ хэнэгүй.

Һү ехээр һаахын тулада үнеэн бүридэ 10 тонно силос дарагдахаар хараалагдаһан юм. Август һара гаратар олонхи колхозууд нэгэшье тонно шэмэтэ тэжээл дараагүй байна. Сталинай нэрэмжэтэ колхозой Царам гэжэ нютагта халаахай шаралжаагаар 36 тонно силос шанар муутайгаар дарагдаа. Юуб гэхэдэ, һайса шэглэгдээгүй нүхэн хахадлангүй шабараар хушагдаа. Нүхэеэ юундэ дүүргээгүйбта гэжэ һурахада «халаахай, шаралжаа дутаа» гэжэ түрүүлэгшын орлогшо нүхэр Дамбаев харюусаба. Теэд, эдеэшэжэ үрдихэгүй ногоон талха таряанай солоомые, үбһэ ногоошье сабшажа, нүхэеэ дүүргэжэ боломоор байгаа.

Аймгүйсэдкомой шиидхэбэриин ёһоор городой эмхи зургаанууд колхозуудта үбһэ хуряалгын хүдэлмэридэ хабаадалсаха хүдэлмэришэдые эльгээхэ ёһотой байгаа. Зарим предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд мүнөө хүрэтэр хүнүүдые эльгээнэгүй. Кяхтын аймпотребсоюз (түрүүлэгшэнь нүхэр Караваев) «Красное Знамя» колхоздо 4 хүниие ябуулха аад, элдэб шалтагаан урдаа дурдажа эльгээнэгүй.

Үбһэшэдэй дунда ойлгууламжын хүдэлмэри муугаар ябуулагдана. Погранична МТС-эй партийна организациин секретарь нүхэр Мешков «Красное Знамя», Сталинай нэрэмжэтэ колхозуудай тракторна бригадануудаар үсөөн ябана. Механизаторнуудай дунда социалистическэ мүрысөөн эмхидхэгдэнэгүй. Тиимэһээ тракторна косилкын машинистнууд, трактористнууд уялгануудые абаагүй.

Зарим колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд «хүнүүд хүртэнэгүй» гэһэн шалтаг урдаа бараад, үбһэ хуряалгые түргэдүүлхэ тушаа хэмжээ абанагүй. Теэд нэгэшье колхоздо хүүгэдэй ясли эмхидхэгдээгүй. Тиимэһээ гэрэй эзэн эхэнэрнүүд үбһэ хуряалгада хабаадуулагданагүй.

Иигээд таряа хуряалга эхилхэнь. Тиимэһээ Кяхтын аймгүйсэдком үбһэ хуряалгын хүдэлмэриие түргэдүүлхэ тушаа дары хэмжээ абаха зэргэтэй.

Д. Болхоев, манай корреспондент.

Шэнэ газар эдлүүрилхэ түсэбөө заатагүй дүүргэхэ

Ниитын адууһа малай ашаг шэмые дээшэлүүлхын тулада, нэн түрүүн, үбһэ тэжээл элбэгээр бэлэдхэхэ шухала. Жэл бүри малай тоо толгойн олошоржо байхада тэжээл бүри ехээр хэрэгтэй боложо байдагынь мэдээжэ.

Тэжээлэй базые үргэдхэхын зорилгоор Кударын аймагай колхозууд энэ жэлдэ гурбан мянган гектар шэнэ газар элдүүрилжэ, ургаса муутай сабшалан, бэлшээринүүдые һайжаруулха ёһотой аад, мүртэй юумэ хэнэгүй.

Ехэ-Кударын МТС-эй харьяата колхозууд 2 мянган гектар шэнэ газар, мүн муу ургаса абтадаг сабшалан, бэлшээринүүдые хахалжа, тэдэ участогуудта зелёнко, олон жэлэй гү, али нэгэ жэлэй ногоо тариха түсэбтэй юм. Зүгөөр олонхи колхозуудта шэнэ газар элдүүрилхэ түсэбөө хахадлаашьегүй байна. Куйбышевай нэрэмжэтэ колхоздо (түрүүлэгшэнь нүхэр Вавилкин) хура бороотойшье жэлдэ муу ургаса абтадаг сабшалан, бэлшээри элбэг бии. Эндэ 600 гектарай орондо оройдоол 300-гаад гектар газар хахалагдаад байна.

Жэлһээ жэлдэ үбһэ тэжээлээр дутадаг Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз сабшалан бэлшээринүүдээ һайжаруулжа, ургасыень дээшэлүүлхэ хэрэгтэ анхаралаа табинагүй. Эндэ 345 гектар шэнэ газар хахалагдаха ёһотой байгаад, оройдоол 150 гектар хахалагданхай. Нэгэдэхи комплексно бригадада нүхэр Чагдуровой хүтэлбэрилдэг тракторна бригадын механизаторнууд муугаар хүдэлнэ. Трактор, механизмуудынь эбдэржэ урагшаа ябанагүй. Колхозой хүтэлбэрилэгшэд «элдүүрилхэ газаргүй», гэһэн худал шалтагаан баряад, шэнэ газар элдүүрилхээ хүсэнэгүй.

Тамирка горхоние зубшаад Кировэй нэрэмжэтэ колхозой таряалан, сабшалангай газар нэмжыдэг. Энэ колхоздо Ехэ-Кударын МТС-эй хоёр тракторна бригада хүдэлдэг юм. Теэд эдэ хоёр бригаданууд 203 гектар шэнэ газар элдүүрилхэ аад, мүнөө болотор нобшорһоор. Нүхэр Жарниковай хүтэлбэрилдэг бригада биратай юумэ хэнэгүй.

Мүн «Путь Октября», «Комбайн» колхозууд түсэбэйнгөө гурбанай нэгэ хубииень дүүргээгүй. Энээнтэй Ехэ-Кударын МТС-эй хүтэлбэрилэгшэд эбсэшоод байһаниинь гайхалтай.

Шэнэ газар эдлүүрилхэ арга боломжотой Хамнигадайн МТС-эй харьяата колхозууд түсэбөө 60 процент дүүргээ. Ранжуровай нэрэмжэтэ колхоз 300 гектар шэнэ газар хахалха ёһотой байгаад, оройдоол 200 гектарынь хахалаа. Илангаяа нэгэдэхи, хоёрдохи комплексно бригадануудта хахалжа боломоор шэнэ газар элбэг бии. Гэбэшье колхозой правлени, тэрэнэй түрүүлэгшэ нүхэр Соковиков энэ шухала хэрэгтэ һаналаа хүсэдөөр табинагүй.

Мүн тэрэшэлэн Сталинай, Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозууд шэнэ газар удаанаар элдүүрилнэ.

Ургаса муутай сабшалан, бэлшээринүүдые һайжаруулха хэрэг юундэ иитэрээ удаарнаб гэхэдэ, МТС-үүдэй, колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд «элдүүрилхэ газаргүй» гэһэн худал шалтагаан урдаа баряад, һанаа амараар һуужа байна.

Б. Доржиев.

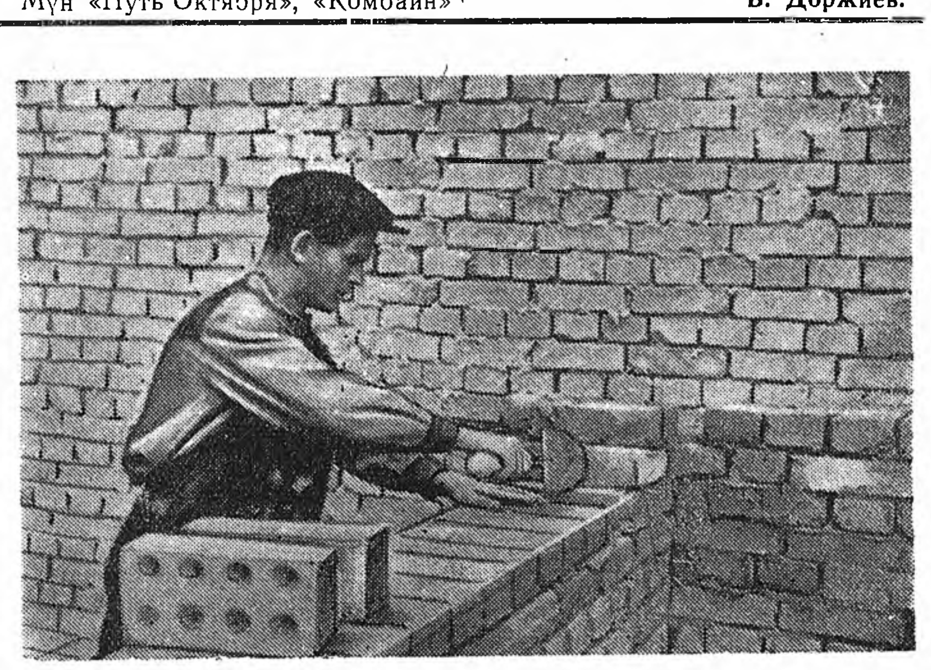

ПВЗ-гэй болон шэлэй заводой хүдэлмэришэд өөһэдынгөө хүсөөр байрын гэр барилгада эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: паровозой мөөри хэдэг цехын токарь нүхэр **Наюмых** (зүүн гарһаа), шэлэй заводой барилгашан нүхэр Дранич гэгшэд халаанайнгаа нормые ходо үлүүлэн дүүргэнэ.

М. Муллерай, А. Кочергинэй фото.

Нэгэн дуугаар һайшаана

«Бурмонголстрой» трестын предприятинуудай хүдэлмэришэдэй дунда «СССР дотор гэр байрын барилга хүгжөөхэ тухай» КПСС-эй ЦК-гэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоол зүбшэн хэлсэлгэ үргэлжэлһөөр. Предприятинуудай хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд энэ тогтоолые зүбшэн хэлсэхэ зуураа, гэр байрын барилгые хүгжөөхын тулада, өөһэдынгөө дурадхалнуудые оруулжа байна.

Трестын барилгын организацинуудые барилгын хэрэгсэлнүүдээр хангадаг комбинадай бүхы цехүүдтэ КПСС-эй ЦК-гэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй энэ тогтоол зүбшэн хэлсэгдэбэ. Комбинадай модошо дархашуулай цехтэ болоһон үйлэдбэриин зүблөөн дээрэ мастер нүхэр Анисимов тус тогтоолые суулаарагшадта уншажа үгөө.

— Манай ажалшад парти, правительствынгаа сэсэмэргэн хүтэлбэри доро коммунизм байгуулха замаар амжалтатайгаар дабшажа ябана,—гэжэ модошо дархан нүхэр Горчаков хэлэбэ.—Жэл ерэхэ бүри советскэ хүнүүдэй ажабайдал улам һайжарна. Социалистическэ хүдөө ажахы болон промышленность дээрэ үзэгдөөгүй ехэ хубилалта болобо. Гэр байраар ажалшадай эрилтые 10—12 жэлэй турша дотор гүйсэд хангаха талаар парти, правительствымнай табиһан зорилго орон доторнай үргэнөөр һайшаан дэмжэгдэжэ байна. Бидэнэр барилгын организацинуудые материалаар хангадаг байһан туладаа тус тогтоолые дүүргэлсэхын тулада бүхы хүсэ шадалаа элсүүлхэ ёһотойбди. Тогтоол дотор коллективүүдэй өөһэдынгөө хүсөөр өөһэдтөө гэр бариха ба зарим хүнүүдэй хубидаа гэр бариха ябадалые дэмжэхэ тухай хэлэгдэнэ. Тиимэһээ бидэнэр гансахан барилгын организацинуудай захилые дүүргээд байнтүй, хубидаа гэр баригшадай захилаар сонхын рама, колодо болон үүдэн гэхэ мэтые бүтээдэг болохо зэргэтэйбди.

Тэрэшэлэн, комбинадай модо хюрөөдэдэг цехын хүдэлмэришэд парти, правительствынгаа энэ тогтоолые бүримүһэн һайшаажа, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ талаар хэдэн дурадхал оруулһан байна. Модо хюрөөдэдэг станогой рамщик нүхэр Зубакин модо хюрөөдэлгые дээшэлүүлхэ талаар бии байһан арга боломжонуудай дүүрэнээр хэрэглэгдэдэггүй тухай тогтожо хэлээ. Гэрнүүдэй потолок болон пол хэхэ тес багаар хюрөөдэгдэнэ. Тиимэһээ зарим барилгын организацинуудай хүдэлмэридэ һаад ушаруулагдана. Бидэнэр энэ дутагдалые усадхаха дүүрэн аргатайбди,—гэжэ тэрэ хэлээ. Энэ зүблөөн дээрээ цехын хүдэлмэришэд барилгада хэрэгтэй модо хюрөөдэхэ талаар дээшэлүүлэгдэһэн шэнэ уялга баталан абаа.

Ф. Башухаев.

Хүндэтэйгөөр угтаба

Улан-Удын судно-заһабарилгын заводой хүдэлмэришэд, мүн Сэлэнгын үһанзамшад байрын гэрнүүдые олоор бариха тушаа парти, правительствынгаа тогтоолые хүндэтэйгөөр угтаба. Заводой цехүүдэй хүдэлмэришэдэй дунда агитаторнууд тус тогтоолые уншажа үгэнэ. Заводой хашаа соо баригдажа байһан столовын гэрые түргөөр ашаглалгада үгэхэ тухай дурадхал оруулагдаһан байгаа. Тиихэдэ заводой хүдэлмэришэд өөһэдынгөө хүсөөр 12 квартиратай байрын шэнэ гэр барижа байна. Энэ гэрэй барилгада хабаадалсажа байһан хүдэлмэришэд Октябриин һайндэрэй хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ бүри эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, барилгаяа ноябриин 7 болотор дүүргэхэ гэһэн уялга абаба.

Тэрэшэлэн Улан-Удын пристаниин управлениин хүдэлмэрилэгшэд Партизанская үйлсэдэхи конторынгоо доодо дабхарые сүлөөлжэ, байрын гэр болгохоор шиидэбэ. Захиргаанай аппарадые болохо зэргээрнь хороожо, конторын хүдэлмэрилэгшэдые тэрэ гэрэйнь хоёрдохи дабхарта багтааха арга бии юм. Энэ хэмжээнэй ашаар хүдэлмэришэдэй 15 бүлые байратай болгохо байна.

Д. Юмдылыков.

957 оной түрүүшын хахадта РСФСР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбэй дүүргэлтын дүн тухай

1957 оной түрүүшын хахадта РСФСР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбэй дүүргэлтын дүн тухай мэдээсэл РСФСР-эй статистическэ управлени толилбо. КПСС-эй XX съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, Российска Федерациин ажалшад арадайнгаа ажахын бүхы һалбаринуудые саашадань эхээр хүгжөөжэ, Российска Федераци дотор промышленна продукци бүтээн гаргаха энэ жэлэй түрүүшын хахадай түсэбые 104 процентээр дүүргээ гэжэ мэдээсэл соо хэлэгдэнэ. Нёдондо жэлэй түрүүшын хахадтай сасуулбал 9 процентээр ехэ промышленна продукци гаргагдаа. РСФСР-эй промышленностиин гол һалбаринууд хахад жэлэйнгээ түсэбые бүгэдэ дүүргэбэ.

1956 оной түрүүшын хахадтай сасуулбал хара металлургида 4 процентээр ехэ, үнгэтэ металлургида 4 процентээр, нүүрһэнэй промышленностьдо 6 процентээр, нефть малтан абадаг промышленностьдо 19 процентээр, нефть болбосоруулдаг—18 процентээр, газово промышленностьдо 20 процентээр, электростанцинуудай 9 процентээр, машина болон металл болбосоруулгын промышленностьдо 13 процентээр, тэрэ тоодо трактор болон хүдөө ажахын бусад машинануудые бүтээдэг промышленностьдо 11 процентээр ехэ продукци бүтээн гаргагдаа. 22 процентээр ехэ барилгын материал бүтээгдэв. Хүнгэн промышленностиин бүтээн гаргадаг продукци 2 процентээр, эдеэ хоолой промышленностинхи 10 процентээр дээшэлһэн байна.

Арадай ажахын Соведэй мэдэлдэ үгтэһэн промышленность продукци бүтээн гаргаха хахад жэлэйнгээ түсэбые 104 процентээр дүүргэжэ, нёдондо жэлэй түрүүшын хахадтай сасуулбал 9,5 процентээр ехэ продукци бүтээн гаргаа.

1957 оной түрүүшын хахадта РСФСР-эй промышленность хара металлай прокат, кокс, рафинированнэ медь, алюмини, туулга, сайр, олово бүтээн гаргаха түсэбөө үлүүлэн дүүргэбэ, мүн нүүрһэ, нефть малтан абаха, байгаалиин газ, бензин, электроэнерги абаха, ашаанай болон хүнгэн автомобильнуудые, тракторнуудые, таряанай комбайнуудые, тэрэшэлэн свекло болон кукуруза хуряаха комбайнуудые, түмэр замай электровозуудые болон бусад олон янзын продукци бүтээн гаргаха түсэбөө үлүүлбэ.

Арадай хэрэглэмжын эд бараа бүтээн гаргаха түсэб мүн лэ үлүүлэн дүүргэгдээ.

РСФСР-эй промышленность түсэбөө ниитэ дээрэнь дүүргэбэшье, шэрэм болон булад хайлуулха, металлургическа түхеэрэлгэ, нефтиин аппаратура, 100 киловаттһаа дээшэ хүсэтэй электромотор, тракторна сеялкэ бүтээхэ түсэб, тэрэшэлэн сахар абаха, загаһа бариха түсэб дүүргэгдээгүй гэжэ РСФСР-эй статистическэ управлениин мэдээсэл соо тэмдэглэгдэнэ.

1957 оной түрүүшын хахадта РСФСР-эй промышленностиин бүтээн гаргадаг промышленна продукциин өөрынь үные доошолуулха түсэб дүүргэгдээ, гэхэтэй хамта хара металлургяар продукциин өөрынь үные доошолуулха түсэб дүүргэгдэбэгүй.

Российска Федерациин хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд хүдөө ажахыгаа саашадань хүгжөөхэ хэрэгтэ шэнэ ехэ амжалта туйлаа. Энэ жэлдэ колхоз, совхозууд хабарай тарилгын түсэбые 102 процент дүүргээ. 1956 онойхидо орходоо 800 мянга гаран гектараар ехэ талмайда орооһо таряан таригдаһан, тиихэдэ эдеэ хоолой эгээл үнэтэ культура болохо шэниисэ 2,2 миллион гектар ехэ талмайда таригдаа.

Псковско, Калининска, Кировскэ областьнууд, Алтайн хизаар болон Татарай АССР зарим культурануудые урданайхидаа орходоо бага талмай дээрэ тариба гэжэ мэдээсэл соо тэмдэглэгдэнэ.

1956 оной июлиин 1-тэй сасуулбал колхоз, совхозуудта 1957 оной июлиин 1-дэ малай тоо толгой иимээр олошорһон байба гэбэл: эбэртэ бодо мал 7 процентээр, тэрэ тоодо үнеэн 4 процентээр; гахай 20 процентээр олошороо.

Мяха, һү болон тоһоной хүн бүхэндэ хүртэсын талаар США-е ойрын жэлнүүдтэ хүсэхэ гэһэн Коммунистическэ партиингаа табиһан бүгэдэ арадайнгаа зорилгые дүүргэхын түлөө тэмсэһэн РСФСР-эй колхоз болон совхозуудай хүдэлмэришэд нёдондо жэлэй түрүүшын хахадтай сасуулбал 26 процентээр ехэ һү, 37 процентээр ехэ мяха абажа, 1957 оной түрүүшын хахадта һү гүрэндэ тушааха, мүн худалдаха түсэбөө 112 процентээр, мяха—110 процентээр, нооһо—110 процентээр дүүргэбэ.

1957 оной түрүүшын хахадта РСФСР дотор 366 шэнэ совхозууд эмхидхэгдээ, тэрэшэлэн урдань бии байһан 693 совхозой эзэлдэг газар талмай нилээд үргэдхэгдэһэн байна 1957 ондо совхозууд 28,6 миллион гектар газарта тарилга хэһэн, энэнь РСФСР-эй тарилгын бүхы талмайн 25 процент боложо, 1953 онойхидо орходоо 11 процентээр ехэ болоһон байна.

1957 оной түрүүшын хахадта элдэб түхэлэй транспортаар урдынхида орходоо улам ехэ юумэн шэрэгдээ гэжэ мэдээсэл соо хэлэгдэнэ.

Арадай ажахын Соведүүдэй, нютагай соведүүдэй болон министерствонүүдэй мэдэлдэ үгтэһэн барилгын организацинууд нёдондо жэлэй түрүүшын хахадта орходоо 1957 оной түрүүшын хахадта 15 процентээр ехэ барилга, хабсаралгын хүдэлмэри хэһэн байна.

Нёдондо жэлэй түрүүшын хахадта орходоо 39 процентээр ехэ мүнгэ зөөри гүрэнэй гэр байрын барилгада һомологдоо. Гүрэнэй предприятинууд болон организацинууд хамта дээрээ 6 миллион дүрбэлжэн метр талмайтай байрын гэр барижа, ашаглалгада оруулба. Энэнь 1956 оной түрүүшын хахадайхида орходоо 1,1 миллион дүрбэлжэн метрээр ехэ.

1957 оной түрүүшын хахадай эсэстэ РСФСР-эй арадай ажахыда хүдэлдэг хүдэлмэришэдэй болон албахаагшадай тоо 34,3 миллион хүн боложо, үнгэрэгшэ оной июлиин 1-нэйхидэ орходоо нэгэ миллион 300 мянган хүнөөр олон болоо.

1956 оной энэ үеынхитэй сасуулбал промышленностьда ажалай бүтээсэ 6 процентээр, барилгада 9 процентээр дээшэлүүлэгдээ.

Арад зоной ажабайдалай һайжарһан, соёл гэгээрэлэйнь дээшэлһэн тухай баримтанууд РСФСР-эй статистическэ управлениин мэдээсэл соо дурдагдана. Хүдэлмэришэд болон албахаагшадай салин хүлһэн дунда зэргээр 6 процентээр ехэ болоо. Колхознигууд үнгэрэгшэ жэлэй түрүүшын хахадта орходоо 2,5 миллиард түхэригөөр ехэ мүнгэ абаа.

РСФСР-эй хүн зон энэ оной түрүүшын хахадта элдэб туһаламжа тэдхэмжээр 60 миллиард гаран түхэриг гүрэнһөө абаһан байна. Энэнь үнгэрэгшэ жэлэй түрүүшын хахадайхида орходоо 20 процентээр ехэ.

Социалистическэ соёл болбосоролой бүхы һалбаринуудта ехэ амжалтанууд туйлагдаа. 1956 оной түрүүшын хахадайхида орходоо 1,7 мянган шэнэ дунда һургуулинууд РСФСР дотор баригдаһан байна. Энэ оной хабар 832 мянган залуушуул дунда һургуулинуудые дүүргэжэ, болбосоролой аттестат абаба. Энэнь нёдондо жэлэйхидэ орходоо 6 процентээр ехэ. Мүнөө жэлдэ дээдэ һургуулинуудые болон техникумуудые (заочноор һуралсагшадые оруулалсаад байхада) 450 мянга гаран залуу мэргэжэлтэд дүүргэжэ гарахань.

РСФСР-эй ажалшад бүхы советскэ арадтал адли ажахын болон соёл болбосоролой бүхы һалбаринуудта шэнэ ехэ амжалта туйлажа, Агууехэ Октябриин социалистическэ революциин 40 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө түгэс бэлэдхэжэ байна гэжэ 1957 оной түрүүшын хахадта РСФСР-эй арадай ажахые болон соел болбосоролыень хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбэй дүүргэлтын дүн гэршэлэн харуулна гэжэ РСФСР-эй статистическэ управлениин мэдээсэл соо хэлэгдэнэ.

ЭРЭЛХЭГ ЗОРИГТОЙ КОМСОМОЛ ХҮБҮҮН

ДВУРЕЧНАЯ (Харьковска область), августын 1 (ТАСС). Ехэ аадар борооной ороходо залинда дайрагдажа, Ленинэй нэрэмжэтэ совхозой хонидой байра шатаба. Гал түймэр түргэнөөр гааран таража, тэндэ зэргэлээд байһан байрануудта хүрэжэ ошобо. Совхозой хонишон комсомол Владимир Арепьев түймэрые эгээн түрүүшээр харажархёо. Нюдэ сабшаха зуура тэрэ хүбүүн шатажа байһан байрада гүйжэ ороод, түймэр унтараажа эхилээ. Совхозой бусад хүдэлмэрилэгшэд туһалхаяа тэрэ дары гүйлдэн ерэбэ.

Комсомол хүбүүнэй эрид шангаар хүдэлһэнэй ашаар түймэр түргэнөөр унтараагдажа, совхоздо ехэ гарза хохидол ушаруулагдаагүй. Эрэлхэг зориг гаргаһанайнь түлөө совхозой дирекци Владимир Арепьевтэ баясхалан хүргэжэ, үнэтэ бэлэгээр шагнаба.

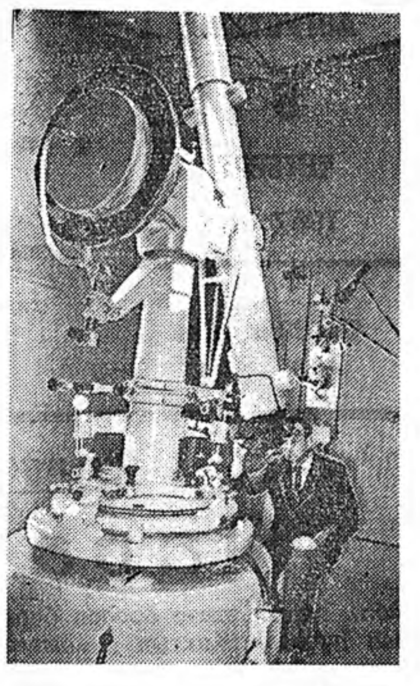

Ленинград. Пулковска обсерваториин астрономууд Уласхоорондын геофизическэ жэлэй түсэбөөр ажаглалта хэжэ эхилээ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: научна хүдэлмэрилэгшэд В. П. Сахаров шэнэ зенит-телескопын туһаламжатайгаар ажаглалта хэжэ байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Мухаршэбэрэй аймагта

КОЛХОЗНИГУУДАЙ АБАҺАН УЯЛГАНУУД

Мяха, һү, тоһоной хүн бүхэндэ хүртэсын талаар США-е хүсэхэ гэһэн парти, правительствын уряае «Гигант» колхозой гэшүүд ехэ эдэбхитэйгээр угтаба.

Колхознигууд өөһэдынгөө арга боломжые тооложо үзөөд, 1960 ондо эдлүүриин газарай 100 гектар бүхэндэ 20,5 центнер мяха. 60 центнер һү, 1,36 центнер нооһо абадаг болохо гэжэ шиидэбэ. Энэнь 1957 онтой сасуулхада 3—3,5 дахин ехэ болохо байна.

КОЛХОЗНИГУУДТА АВАНС

«Победа» колхозой правлени энэ жэлэй түрүүшын хахадта колхознигуудай олоһон ажалта үдэрнүүдтэ авансаар мүнгэ хүбааба.

Колхозой гэшүүн Л. Н. Денисов 1480 түхэриг, модошо дархан И. Г. Петряков—2000, хонишон С. Ф. Чулков—2200, малшан С. С. Иванов—2286 түхэриг абаа.

Мүн тэрэ тоодо 20 гаран колхозник 1500 түхэригһөө дээшэ мүнгэ абаа.

СИЛОС ДАРАЛГА ТҮЛЭГ ДУНДАА

Гашейн МТС-эй зонсдохи колхозууд үрмэдэһэ, ногоогоор силос дараха хүдэлмэриие үргэн далайсатайгаар ябуулжа байна. Мүнөө колхозуудта хамта дээрээ силос хуряалгын 5 комбайн хүдэлмэрилжэ, колхозуудта ехэ туһаламжа үзүүлнэ.

Силос даралга «Коммунизм», «Гигант» колхозуудта эмхитэй һайнаар ябажа байна.

Ф. Михайлов.

Бурят-Монголой экономическа районд

Совнархозой зүблөөн

Бурят-Монголой экономическа районой совнархозой түрүүшын зүблөөн август һарын 5-да болобо. Энэ зүблөөн дээрэ совнархозой таһагуудай начальнигууд, аппарадай мэргэжэлтэд, республикымнай партийна, советскэ организацинуудай түлөөлэгшэд байлсаба.

Зүблөөн дээрэ предприятинуудай 1958 оной хүдэлмэриин түсэбэй, мүн ерэхэ жэлэй капитальна барилгын хэмжээнэй проектнүүд харагдаба. Элидхэл хэһэн совнархозой түсэблэлгын таһагай начальник нүхэр Канцельсоной мэдээсэһэнэй ёһоор, 1958 оной үйлэдбэриин түсэбүүдэй проектнүүд предприятинуудай олониитэ хүдэлмэришэдэй хабаадалгатайгаар зохёогдоһон байна. Тиимэһээ тэдэ проектнүүдые коллективүүдэй дунда зүбшэн хэлсэлгын үедэ хүдэлмэришэдэй оруулһан дурадхалнууд болон ажаглалта хараада абтаһан байха юм.

1958 оной үйлэдбэриин түсэбэй проект зохёогдоходоо энэ жэлэй түсэбэй 102 процент дүүргэгдэхээр хүлеэгдэжэ байһаниие хараада абалсаһан байна. Мүн валовой болон товарна продукци үйлэдбэрилгөөр ажалай бүтээсэ ерэхэ жэлдэ 6—7 процентээр дээшэлүүлэгдэхээр хараалагдана. Тиихэдэ барилгын материалнуудые үйлэдбэрилгэ аяар 20 процентээр дээшэлүүлэгдэхэ юм.

Совнархозой капитальна барилгын управлениин начальник нүхэр Ланской ерэхэ жэлдэ барилгада гаргашалагдаха мүнгэ зөөри һомололго тухай асуудалаар элидхэ[...] хээ. 1958 оной барилгада гаргаш[...] лагдаха мүнгэ зөөриин түсэб[...] проект зохёоходоо дүүргэгдээгү[...] барилгануудыень түргэр дууһах[...] хэрэгтэ онсо анхарал хандуулагд[...] һан байна. Темлюйскэ цементын з[...] водой заһабарилгада ехэхэн мү[...] гэн һомологдоо. Тэрэшэлэн Т[...] тауровска хирпиисын заводо[...] барилгые түргөөр дүүргэхы[...] тулада мүн лэ горьтой мүнгэ[...] һомологдобо. Кяхтын аймагтахи с[...] лиманидые малтан ашаглаха ба С[...] лэнгэ станцидахи комбинадай б[...] рилгые түргөөр ябуулхын тулад[...] мүнгэн горьтойгоор һомологдобо.

Тус зүблөөн дээрэ гэр байрану[...] дые олоор бариха хэрэгтэ онсо а[...] харал хандуулагдаа. Тиигэжэ э[...] хэрэгтэ 80 миллион түхэриг һомо[...] хо гэжэ хараалагдаба.

Зүбшэн хэлсэлгэдэ табигдаһа[...] түсэбүүдэй проектнүүд бүхы тал[...] һаа анхарал ехэтэйгээр хараж[...] үзэгдөө. Зүблөөндэ хабаадагша[...] энергетикын, нүүрһэ малталга «бо[...] лон мяха абалгаар проектдэнь ол[...] хон дурадхалнуудые оруулһан ба[...] на. Иигэжэ ерэхэ жэлэй үйлэдб[...] риин түсэбэй, барилгада һомоло[...] доһон мүнгэнэй проект зүблөөн дэ[...] рэ гол түлэб һайшаагдаба.

Ф. Борисов.

Шэнэ гуримаар ажаллана

Городок городтохи «Джидастрой» трестын түмэр бетонно зүйлнүүдые бүтээдэг заводой хүдэлмэридэ урдань олон дутагдалнууд үзэгдэдэг байгаа. Бурят-Монголой совнархозой мэдэлдэ энэ предприятиин ороһонһоо хойшо хүдэлмэридэнь үзэгдэдэг тэдэ дутагдалнууд усадхагдажа эхилээ. Эндэ дээрэһээ захиралтын ерээгүйдэ, үсөөхэн хүнүүдһээ бүридэһэн элдэб жэжэхэн звено болон бригадануудые томодхожо болохогүй байгаа. Тиимэһээнь бригаданууд тус бүридөө түлбэри һайнтай хүдэлмэри абахые оролдодог, зарим ушарта хэһэн хүдэлмэреэ дүүргэншьегүй орхидог һэн. Энэ ушарта үйлэдбэри дээрэ али бригадын голодоһо гаргаһаниинь олдодоггүй байгаа.

— Хэмжээ абахаар болоо,—гэжэ олон хүнүүд хэлсэдэг болоһон юм. Теэд, тэдэ дутагдалнуудые усадхаха аргашье олдоо. Заводто томодхогдоһон комплексно бригадануудые байгуулхысьн заводой хүтэлбэрилэгшэдтэ зүбшөөгдөө. Тиимэ бригаданууд хүдэлмэрилжэ эхилһээр нилээхэн болобо. Хүдэлмэридэнь һайшаалтай үрэ дүн харагдажашье эхилээ. Тус бүридөө мэргэжэһэн комплексно эдэ бригаданууд 32 хүнһөө бүридэнэ. Жэшээнь, нүхэр Федосеевэй хүтэлбэрилдэг комплексно бригада түмэр-бетонно узелнүүдые хэхэдээ даалгабаряа үдэр бүхэндэ үлүүлэн дүүргэнэ. Тэрэшэлэн нүхэр Банзаракцаевай хүтэлбэрилдэг бригада эльһэ хайрые бетонтой холин худхаха зуура[...] ажалай үндэр бүтээсэ туйлажа ба[...] на. Иигэжэ заводто шэнээр эмхи[...] хэгдэһэн комплексно бригадану[...] Октябриин һайндэрэй хүндэлэл[...] абаһан уялгануудаа нэрэтэй түр[...] тэйгөөр дүүргэжэ эхилбэ.

Абтаһан энэ хэмжээ-ябуулга з[...] водой үйлэдбэридэ ямар аша туһ[...] хүргөөб гэхэдэ, нэн түрүүн ажала[...] бүтээсэ дээшэлжэ, үйлэдбэриин һа[...] ра бүриин түсэб амжалтатайга[...] дүүргэгдэдэг болобо. Бүхы мастер[...] нууд шалгалтын хүдэлмэриие нар[...] наар хинаха аргатай болоо. Тииг[...] жэ үйлэдбэри дээрэ голодоһоно[...] гараха ябадал гүйсэд усадхагда[...] Юуб гэхэдэ, бригада бүхэн хэһ[...] лэ ажалайнгаа шанарай түлөө х[...] рюусаха байна бшуу.

Заводой цех бүхэндэ механизму[...] бүтээсэ ехэтэйгээр хэрэглэгдэн[...] Хэрбээ түмэр-бетон гаргадаг це[...] урдань 10 хоног бүхэндэ 50 кубо[...] метр түмэр-бетон хэдэг һаа, мүнө[...] ажалайнгаа бүтээсые гурба дахи[...] дээшэлүүлээ. Гэхэтэй хамта, зав[...] дой хүдэлмэришэдэй салин хүлһэн[...] шье дээшэлээ. Заводой хүдэлмэри[...] шэд Октябриин һайндэрэй хүндэ[...] лэлдэ ажалай вахтада жагсаа[...] байхадаа, туйлаһан эдэ амжалта[...] гаа һанаагаа амарнагүй. Гүрэнэ[...] мүнгэ зөөри арьбалхаһаа эхилээд[...] үйлэдбэридөө байһан бүхы арга бо[...] ломжонуудые дүүрэнээр хэрэгл[...] хын түлөө эрид шууд тэмсэжэ ба[...] на.

Б. Ринчинов.

Түүхэтэ съезд

Контрреволюционно буржуйнарай гарта бүхы засагай ороод байһан июлиин событинуудай һүүлээр большевигүүдэй партиин VI съезд болоһон юм. Революциие амгалан ёһоор хүгжөөжэ, засагые Соведүүдтэ үгэхэ гэһэн найдалга бүтэхэ аргагүй болоод байгаа. Шэнэ эрхэ байдалда хүдэлмэришэдэй болон үгытэй таряашадай засагай түлөө, социалистическэ революциин түлөө тэмсэхэ шэнэ тактика тодорхойлхо зорилго пролетариадай партиин үмэнэ табигдаад байгаа һэн. Энэ зорилгые партиин VI съезд шиидхэһэн юм. Тиимэһээ Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин ба ородой революциин түүхэдэ энэ съезд угаа ехэ удха шанартай юм.

* * *

Партиин VI съездэ большевигүүдэй Кронштадай эмхиһээ делегадаар һунгагдаа бэлэйб. Ород гүрэнэй түб хотын далайн хилые хамгаалжа байһан хэрэм-хото Кронштад хадаа бүри Февральска революциин үедэ бүхы ороной анхарал хандуулаа һэн. Юундэб гэхэдэ, эндэ революционно эрид хубилалтанууд тон сэхэ шууд хэгдэжэ, демократи үргэнөөр сахигдадаг болоо һэн. Соведүүд эндэ бүхы засагаа бэелүүлдэг байгаа. Корабль болон гарнизонуудта офицернүүд һунгагдадаг болоо һэн. В. И. Ленинэй хилын саанаһаа Россида бусан сасуу Кронштадт большевигүүдэй туг доро жагсаһан байгаа.

Съездын заседани июлиин 26-да (шэнээрээ августын 8-да) түб хотын хүдэлмэришэдэй район болохо Выборгскэ талада нюуса шахуу байдалда хүдэлмэреэ эхилһэн байгаа. Съездын боложо байһан тухай «Хүдэлмэришэн болон солдат» гэжэ большевигүүдэй газетэдэ богонихон тоосоонууд хэблэгдэдэг байба. Зүгөөр съездын боложо байһан газарынь заагдагшагүй һэн.

Съезддэ 300 шахуу делегат болон айлшад суглarһан юм. Тэдэнэй 157-ниинь шиидхэхы, 128-ниинь зүбшэхы голостой байгаа һэн. Апрельскэ конференциһээ хойшо үнгэрһэн гурбан һара соо партиин гэшүүдэй тоо 80 мянганһаа 240 мянга хүрэтэр ургаһан байба.

1898 онһоо партиин гэшүүн Михаил Степанович Ольминский VI съезд нээһэн юм. Съезддэ ерэһэн делегадууд бултадаа нюуса байдалда хүдэлһэн хүнүүд байгаа. Түрмэ болон сүлэлгэдэ ябахадаа уулзаһан дээрэһээ олон делегадуудыень би таниха байгааб.

Оргбюрогой хүдэлмэри тухай съезддэ Я. М. Свердлов элидхэхэ зуураа, «...хэлэхыень шагнажа дадашаһан элидхэлшэднай үгы байна» гэжэ шаналангяар хэлээ бэлэй. Үнэхөөрөөшье заримамнай түрмэдэ, зариманиинь нюуса байдалда тэрэ үедэ байһан юм. Саг зуурын правительствын тагнуулшадһаа Разлив станци шадар хоргодожо байһан Владимир Ильичые съезд ехээр үгылэжэ байгаа һэн.

Съездын шиидхэхэ зүйлнүүд соо саг зуурын правительствын контрреволюционно сүүдтэ Ленин ошохо гү, али үгы гү гэһэн тусгаар асуудал байгаагүй бэлэй. Тиибэшье, партиин болон революциин вождиие буржуйнарай хэблэлэй ехээр хардажа байхадань энэ асуудалые съезддэ хэлсэнгүй гараха аргагүй байгаа һэн. ЦК-гэй политическэ тоосоо зүбшэн хэлсэжэ, нэгэн дуугаар 5 хүнэй һаналаа барилгатайгаар һайшааһанай һүүлээр, Владимир Ильичын сүүдтэ ошохогүй тухай асуудал дары зүбшэхэ гэһэн дурадхал Серго Орджоникидзе оруулһан байгаа. Социал-эбсэгшэдэй урбалгые болон контрреволюционно правительствые сүүд дээрэ элишэлхын тулада Ленин сүүдтэ ошохо ёһотой гэжэ зарим делегадууд дурадхаһан байгаа. Тэдэнэй дурадхалые съезд эрид шууд буруушааһан байгаа. Сүүдтэ Ленин ошохогүй гэһэн шиидхэбэри нэгэн дуугаар съезд баталан абаад, В. И. Лениндэ амаршалга эльгээһэн юм.

Нютагуудһаа ерэһэн делегадуудай элидхэл съездын дүрбэн заседани дээрэ шагнагдаһан байгаа. Нютагуудтахи партийна эмхинүүдэй түлөөлэгшэдэй элидхэл дуулаад байхадаа, хархисуудай добтолго хадаа хүдэлмэришэн ангиие айлгажа, партиһаа холодуулаагүй, харин тэдэниие партида бүри дүтэ болгожо, партитай нэгэдүүлжэ шэнэ политическэ дүй дүршэлөөр зэбсэгжүүлээ гэжэ бидэ ойлгоһон байнабди. Июльдэ болоһон событинуудай һүүлээр Петроградта гурба неделиин турша соо партиин гэшүүдэй тоо 2 мянга хахадаар олон болоо гэжэ Петроградай эмхиин делегат Володарский съезддэ мэдүүлһэн байна. Июльдэ болоһон событинуудай һүүлээр Москвада большевигүүдые ехээр мүрдэжэ эхилээ һэн. «Большевигүүдые эрид зоригтойгоор дэмжэдэг хүдэлмэришэн ангилманиие абаржа байна» гэжэ делегат Подбельский хэлээ һэн. Мүн Кронштадай матросууд, хүдэлмэришэд болон солдадууд большевигүүдые бүримүһэн дэмжэнэ гэжэ би өөрынгөө элидхэл соо хэлээ һэм.

Съезд дээрэ олон делегадууд намда ерэжэ Кронштадт ошожо хараха дуратай байһанаа мэдүүлбэ. Съездын һүүлээр Петроградай хүдэлмэришэдтэй олон делегадууд Кронштадт ошоһон юм. Кронштадайхид ехэ демонстраци хэжэ тэдэниие угтаад, съездын шиидхэбэриие бүримүһэн һайшаажа байһанаа мэдүүлээ һэн.

«Гүрэнэй аюулгүй байдалда гай усал ушаруулжа боломоор» съезд болон суглаануудые хааха эрхэ дотоодын хэрэгэй болон сэрэгэй министрнүүдтэ олгоһон тогтоол Саг зуурын правительство съездын дүрбэдэхи үдэрөө боложо байхадань газетэнүүдтэ толилһон юм. Энэ тогтоол хадаа съезддэ эсэргүү шэглүүлэгдэнхэй гэжэ эли болоо һэн. Я. М. Свердлов президиумтээ, мүн ЦК-гэй гэшүүдтэй зүбшэн хэлсэһэнэй удаа съезддэ аюултай байдалай тохёолдохоо байһан дээрэһээ ЦК-е дары һунгаха дурадхал оруулаа һэн. Тиигэжэ манай партиин түүхэдэ нэгэ дахин съездын хүдэлмэриин дүүрээгүй байтар партиин хүтэлбэрилхы органууд һунгагдаа бэлэй.

..Шэнэ газарта, Нарвска хашаануудай хажуудахи хоёр дабхар гэр соо делегадууд дахин сугларбабди. Мүнөөнэй байдал тухай асуудал хэлсэхэеэ байхадамнай «Лозунгнуудта» гэһэн Ленинэй бэшэһэн ном Кронштадһаа асарагдажа, делегадуудта хүбаагдаа һэн. «Бүхы засагые Соведүүдтэ үгэхэ!» гэһэн лозунгые саг зуура болюулха гэһэн Ленинэй дурадхал зарим нэгэн делегадуудта ойлгосогүй байба. Июльдэ болоһон событинуудай һүүлээр эсэр-меньшевигүүдэй олонхинь байһан Соведүүд хадаа контрреволюционно засагай туһалагша халхабшань болоһон байгаа. «Мүнөө үедэ Соведүүд хадаа үүсэ хэдэг газарта асарагдаад, тархяа таһа сабшуулхынгаа урда маараалдажа байһан хонидтол адли болошонхой.» гэжэ Ленин бэшээ һэн. (Зохёолнууд, 25-дахи боти, нюур 170). Иимэ Соведүүдтэ засаг үгэхэ тухай яажа хэлэлтэй байгааб даа? Контрреволюционно буржуйнарай засагые хүсөөр усадхаад, үгытэй таряашадаар дэмжэгдэһэн пролетариадай засагаа абаха иимэ гансал онол арга тиихэдэ бии байһан юм.

Зүгөөр, Соведүүдтэ засаг үгэхэ тухай лозунг саг зуура болюулха зуураа, Соведүүдһээ гаража ошогты гэжэ Ленин большевигүүдтэ дурадхаагүй һэн. Харин Соведүүдтээ үлөөд, тэндээ олонхинь болохын түлөө большевигууд үсэд шангаар тэмсэхэ ёһотой гэжэ Ленин заадаг һэн.

Зэбсэгтэ восстани хэхэ тухай партиин шэнэ тактикые тодорхойлһон Ленинэй тобшолол хадаа партида болон хүдэлмэришэн ангида шиидхэхы удхашанартай байһан юм. Ленинэй хэһэн энэ шэнжэлэл хадаа И. В. Сталинай хэһэн элидхэлэй политическэ үндэһэ һуури болоһон байгаа.

Энэ шэнэ тактикаһаа арсаха гэһэншье һэдэлгэнүүд бии байгаа һэн. Зарим делегадууд, жэшээлхэдэ Ангарский, Ногин гэгшэд Россида социалистическэ революци боложо шадахагүй гэбэ. Баруун оронуудта пролетарска революциин болоод лэ байхада манай орондо социализм илажа болохо гэһэн заһабари резолюциин проектдэ Преображенский оруулһан юм.

Манай орондо социализмын илаха байһанда этигэдэггүй байһан меньшевистско-троцкистско үзэлнүүдтэ шанга харюу партиин VI съезд үгэһэн байгаа. Ленинэй хэһэн дурадхалнуудтай таара[...] дуулжа зохёогдоһон политическ[...] байдал тухай элидхэлээр абтаһа[...] резолюци нэгэн дуугаар батала[...] абтаа һэн. Дүрбэхэн лэ хүн һана[...] лаа барижа үлөө һэн.

Обществые социалистическэ ү[...] дэһэ һуури дээрэ революционн[...] ёһоор шэнэдхэн хубилгаха тух[...] Ленинэй зохёоһон экономическ[...] программа съезд баталаа һэн.

Пролетарска революциие бэлэд[...] хэхэдэ угаа ехэ удхашанарта[...] шиидхэбэринүүдые бусад асууда[...] нуудаар зургаадахи съезд абаһа[...] юм. Партиин шэнэ Устав съез[...] зүбшэн хэлсээд, баталаа һэн. Про[...] фессиональна союзууд тухай, за[...] луушуулай союз тухай шиидхэбэр[...] съезд абаа һэн. «Интернационал[...] дуулаад съезд хүдэлмэреэ дүүрг[...] бэлэй.

Съездын даалгабари бэелүүлэ[...] шэнээр һунгагдаһан ЦК съезд[...] үмэнэһөө Манифест гаргаа һ[...] Тэрээн соонь иигэжэ уряална: «М[...] най дайшалхы нүхэдүүд, ш[...] байлдаануудта бэлдэгты! Эрэлх[...] зоригтойгоор, даруугаар, хардал[...] да гүрдэлгэдэ оронгүйгөөр, хүс[...] нэгэдүүлэгты, дайшалхы колон[...] нуудые байгуулагты! Пролетар[...] болон солдадууд, партиин туг до[...] Дарлагдаһан хүдөө нютагайх[...] туг доро жагсагты!

Партиин энэ уряал бүхы арада[...] халуунаар дэмжэгдээ һэн. Гурб[...] хан һарын үнгэрөөд байхада э[...] уряа Агууехэ Октябриин соци[...] листическэ революциин илалта т[...] лаха хүсэн болоо бэлэй.

И. ФЛЕРОВСКИЙ,

1905 онһоо хойшо партиин гэшүү[...] VI съездын делегат.

НҮХЭД МАЛШАД! Һү, мяха элбэгээр абажа түрэл партиингаа табиһан зорилгые амжалтатайгаар дүүргэе

★ ★ ★ ★

Эдлүүриин газарай 100 гектар бүридэ 133 центнер һү абахамнай

Манай колхозой һаалишад үнеэнһээ үдэр бүри дунда зэргээр 12—15 литр һү һаадаг болоо. Нёдондонойхиһоо 300—400 литрээр дээшэ һүн үнеэн бүриһөө мүнөө һаагдаад байна. Гүрэндэ һү тушааха түсэбөө хоёр дахин шахуу үлүүлэн дүүргээбди. Эдлүүриин газарай 100 гектар бүридэ зуу шахуу литр һүн мүнөө абтанхай. Һү һаалгааршье, гүрэндэ һү тушаалгааршье аймаг соогоо манай колхоз түрүүлһээр үнинэй. Олонхи һаалишаднай аймагай болон республикын һаалишадай мүрысөөндэ түрүүшын һууринуудые эзэлээд байна. Һү һаалгаар ехэхэн амжалтануудые туйлаһанайнгаа түлөө КПСС-эй Прибайкальска айкомой, аймгүйсэдкомой болон ВЛКСМ-эй Обкомой дамжуулгын Улаан тугуудта хүртөөд, тэдэнээ манай һаалишад, малшад бүхөөр баряад байнхай.

Агуусхэ Октябриин дүшэн жэлэй алдарта ойе ажалай амжалтануудаар угтахын түлөө социалистическэ мүрысөөндэ оролсожо манай колхоз энэ жэлдэ үнеэн бүриһөө 2200 литр һү һаажа, эдлүүриин газарай 100 гектар бүридэ 133 центнер һү абахаар шиидэнхэй, эрид зоригтойгоор хүдэлнэ. Энэл эршээрээ ажаллабал, абаһан уялгаяа лабтай дүүргэхэбди. Теэд, үшөө ехэ һү һаахын түлөө тэмсэлээ улам шангадхахаяа һаалишад, малшаднай бүри эршэмтэйгээр ажаллахые хүсэнэ.

Июниин эхинһээ эхилжэ, һаамхай үнеэдэйнгээ гүүртэнүүдые зуһалан газарай бэлшээридэ адуулаабди. Үхэр мал адуулхадаа дүй дүршэлтэй, бэлшээһэн үнеэдээ сособой хаража, адуулжа байдаг нүхэд Кузнецов, Алемасов хоёрой үнэн сэдьхэлһээ оролдоһонойнь ашаехэ даа. Элбэг уһа, ногоотой бэлшээридэ шадамараар үнеэдээ адуулхада, һү үгэсэнь эгсээр дээшэлдэг байна бшуу.

Үбэлжэдэг хара таряа сабшажа, һаамхай үнеэн бүридэ хорёод килограмм хүрэтэр эдюулхэдэ, һү үгэсэнь 30—50 процентээр дээшэлнэ. Июлиин хахадһаа хойшо 35 килограмм хүрэтэр һаяхан сабшагдаһан овёс горох хоёрые холижо үнеэдтээ эдюулээд, удаань кукурузын ногоон эшэ набшада бэлшээжэ эхилээбди. Үнеэдые зоргондонь эдеэлүүлээд байхада, эдиһэнһээ хэдэн дахин ехэ үнэ сэнтэй ашаг шэмэ үгэдэг гээшэ. Үбэлдөөшье, зундаашье үнеэдэй һаалга болон харууһалга тусхай сагай хубааряар ябуулагдана. Зунай сагта манай фермэнүүдтэ иимэ гурим тогтоогдонхой. Үглөөнэй 5-һаа 7 час хүрэтэр түрүүшын һаалга. Үглөөнэй 7-һоо үдын час болотор бэлшээридэ адуулна. Үдэрэй 3 часһаа үдэшын 9 час болотор үнеэд дахин адуулагдадаг. Зүгөөр, ангама халуун, хура бороо гэхэ зэргын сагай уларилай хубилалтануудта тааралдуулан үнеэдээ һаадаг, адуулдаг байнабди.

Зоотехник нүхэр Минеев һаалишадтаяа болон малшадтаяа үнеэдтэ эдюулхэ тэжээлэй нормо болон һү һааха түсэб хэлсэн зүбшэдэг. Һү һаалгын түсэб бодото арга боломжонуудтаяа тааралдуулан табяад, һаалишадай, малшадай суглаан дээрэ һара бүри зүбшэн хэлсэдэгбди. Һү һаалгаар даабарияа дүүргэһэн һаалишадта һүөөр болон мүнгөөр ажалай нэмэлтэ түлбэри үгтэдэг. Һаалишад Вера Викторова, Валентина Вязьмина, Варвара Юн-Тян, Анна Курдюкова болон бусад һара бүри 40—50 литр һү нэмэлтэ түлөөһэ абадаг юм. Һаалишад Анатолий Николаев, Владимир Валихматов гэгшэд хоёр мянга холо гарамгай литр һү үнеэн бүриһөө һаагаад, улам үндэр ажалай амжалтануудые туйлахаар зоригжонхой. Мүнөө үедэ манай түрүү һаалишад болон малшадай жэлэйнгээ түсэб дүүргэхэ дүтэлөөд байхадань, үнеэн бүриһөө 2200 литр һү һаажа, эдлүүриин газарай 100 гектар бүридэ 133 центнер һү абаха түсэбөө дүүргэхэмнай дамжаггүй.

1960 ондо эдлүүриин газарай 100 гектар бүридэ 250 центнер һү абахын түлөө һү һаалгаяа дээшэлүүлхын хажуугаар, үнеэдэйнгээ тоо толгой олошоруулха зорилгоёо дүүргэхые үнэн сэдьхэлһээ оролдон ажаллахабди.

Ю. Маньков, Прибайкальска аймагай Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ

Дүршэлтэй һаалишан

Адуу малаар олон Хориин аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз һүүлэй жэлнүүдтэ малай ашаг шэмэ абалгаар, илангаяа һү һаалгаараа аймаг дотороо мэдээжэ боложо байнхай. Энэ хадаа колхозой малшадай, илангаяа һаалишадай оролдолгын эрхим ажалай аша үрэ мүн. Артельдэ дүй дүршэл ехэтэй, үнэн сэхээр ажалладаг һаалишад олон. Тэдэнэй дунда Серемжит Дараева оролдосото ажалаараа онсо шалгарна. Нүхэр Дараева һаалишанаар хүдэлмэрилжэ эхилһээр 27-дохи жэлээ боложо байна. Энэ саг соо һаалишан колхоздоо хэды зуу мянган литр һү һаажа үгөө, хэды зуун түл абажа мал болгоо гээшэб! Тии удаан жэл соо һаалишанаар хүдэлжэ байхадаа үнеэдые һааха, харууһалха талаар баян дүй дүршэлтэй болоо. Оролдосотой һаалишан правлениин үгэһэн түсэбые, өөрынгөө абаһан уялгые жэл бүри нэрэтэй солотойгоор дүүргэжэ байдаг юм.

Мүнөө жэлдэ нүхэр Дараева үнеэдһээ хэзээ хэзээнэйхиһээ ехэ һү һаажа байна. 1957 оной эхинһээ хойшо даажа байһан үнеэн бүриһөө дунда зэргээр мянга гаран литр һү һаагаа. Тиигээд зунай һарануудта һү һаалгаяа саг үргэлжэ дээшэлүүлжэ байна. Июнь һара соо үнеэн бүриһөө үдэртөө дунда зэргээр хахад пүүд шахуу һү һаажа байһан һаа, июль соо 10 гаран литр һү һаадаг болоо. Тиигэжэ июнь һарада үнеэн бүриһөө 244 литр, июль соо—306 литр һү һааһан байна. Нютагай үүлтэрэй үнеэдһээ энэ тухай һү һааха гээшэ яһала һайн амжалта гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Үнеэдые хүхэ ногоондо үдэр һүнигүй һайнаар бэлшээһэнэй ашаар лэ иимэ амжалта туйлагдана. Үнеэдэйнгээ ямараар эдеэлжэ, бэлшээриһээ хэр һайнаар садажа, хээли орожо ерэһыень дүршэлтэй һаалишан ходо шалгажа, адуулагшадтаа захяа заабари үгэжэ байдаг.

Нүхэр Дараева олон удаан жэлнүүдтэ һаалишанаар ажаллажа байбашье, өөрынгөө мэргэжэл шадабарие саг үргэлжэ дээшэлүүлжэ, сугтаа хүдэлдэг нүхэдэйнгөө, мүн ондоошье холо ойрын нютагуудай түрүү һаалишадай баян дүй дүршэлые хододоо шудалжа, арга шадабаритайнь танилсажа байдаг.

Нютагай үүлтэрэй үнеэдһээ һү ехээр һаахын тула нүхэр Серемжит Дараева колхоз соогоо мүрысөө эдэбхитэйгээр дэлгэрүүлһэн һаалишадай нэгэн юм. Урдань манай эндэхи бага бэетэй үнеэдһээ өөдтэй ехэ һүн һаагдахагүй гэжэ тоологдодог байгаа. Харин мүнөө эндэхи зон нютагайшье үүлтэрэй үнеэдһээ хэдэн мянган литр һүнэй һаагдажа болохо байһыень ойлгожо абанхай. Жэшээлхэдэ, нүхэр Дараева юрын лэ бурят-монгол үүлтэрэй үнеэдһээ хахад жэл тухай соо нэгэ нэгэнһээнь мянгаад литр һү һаагаад байна бшуу. Тиихэлээрээ жэл соо нютагай үүлтэрэй үнеэнһээ дунда зэргээр 2 мянган литр һү һаажа болохо байһаниинь элирнэ.

Нүхэр Дараева гансашье һү ехээр һаадатаараа бусадһаа шалгардаг бэшэ, мүн абаһан түлнүүдээ үхэл гарзагүйгөөр, һайнаар түлжүүлдэг юм.

Һү, тоһо, мяханай хүн бүхэндэ хүртэсын талаар Америкын Холбоото Штадуудые ойрын жэлнүүдтэ хүсэхэ тухай парти, правительствын табиһан зорилгые амжалтатайгаар бэелүүлхын түлөө бүхы орон доторнай дэлгэрһэн мүрысөөндэ Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой һаалишад, тэрэ тоодо нүхэр Дараева эдэбхитэйгээр оролсобо. Иигэжэ дүршэлтэй, үнэн сэхээр ажалладаг һаалишан Серемжит Дараева арад зондоо сагаан эдеэ, тоһо, мяха ехээр бэлэдхэн үгэжэ байхын түлөө оролдожо байдаг.

Ж. Жабон.

ТАРГАН МАЛ ГҮРЭНДЭ ТУШААХАБДИ

Мяха абалгые эрид дээшэлүүлхэ, гүрэндөө тарган мяха ехээр үгэхэ зорилгоор манай колхозой правлени ба эхин парторганизаци илангаяа энэ жэлдэ урда жэлнүүдтэ орходоо тусгаар анхаралаа табяа юм.

Колхозой тогтоһонһоо хойшо үбэл, хабар мал шахажа таргалуулха тушаа биратай юумэ хэгдээгүй юм һэн. Теэд энэ жэлэй февраль һарада 79 толгой заһагдаһан эрэ бурууну удые илгажа, шэгнээд тусхай гүүртэ болгон бүридхэгдэһэн байна. Би мүнөө колхозой мал адуулагшаар наймадахи жэлээ хүдэлжэ байнаб. Намтай хамта минии туһалагшаар нүхэр Николай Чернов хүдэлдэг. Хоюулан энэ жэлэй февраль һарада 79 толгой буруу тушаажа абаад үбэлэй, хабарай үедэ шахахаһаа гадна, таряанай ба сабшалангай газарта адуулхадамнай ехэ таргаластай мяхалиг болодог.

Хэрбээ февраль һарада даажа абаһан бурууну удай тус бүридөө дунда зэргээр 110 килограмм байгаа һаа, июлиин 1-дэ 158 килограмм болобо гэхэ гү, али толгой бүринь 48 килограммаар нэмэһэн болоно. Дүрбэн һарын туршада сүүдхэдээ толгой бүриин 400 граммаар нэмээ гээшэ.

Июнь һарада малаа бэлшээн таргалуулжа, сүүдхэдээ толгой бүриень 840 граммаар нэмээгээд, хамтадаа 20,1 центнер мяха абаабди.

К. Кравцов, Мухаршэбэрэй аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой мал адуулагша.

Редакцида ерэһэн бэшэгүүд

Нөөсэлгын касса олошоруулха тухай

Нөөсэлгын кассада ажалшадай хадагалдаг мүнгэн зөөри гүрэнэй бюджедтэ орожо ехэ үүргэ дүүргэдэг юм. Ажалшадай нөөсэлгэ жэл бүри ехэ боложол байдаг.

Хүдэлжэ байдаг хүнүүд, албахаагшад өөһэдынгөө бухгалтераар салинһаа нөөсэлгэдэ оруулуулхадань ехэ зохистой юм. Энэ жэлэй түрүүшын хахад соо ОШОСДОР, медицинскэ училищи, «Восход» гэжэ артельһээ болон бусад организацинуудһаа энэ жэлэй түрүүшын хахад соо 626 мянган түхэриг нөөсэлгэ ороо. Нөөсэлгын кассын хүдэлмэрилэгшэд ажалшадые һайнаар хангаха арга бэдэрхэһээ гадна кассынгаа хүдэлмэри һайжаруулха тухай бодолсохо ёһотой. Түбхын түрүүндэ Улан-Удэ город соо нөөсэлгын кассануудые район районда зүбөөр нээхэ ёһотой. Июнь һара соо автоматическа телефоной станциин байшан соо нөөсэлгын касса нээгдээ. Кассанууд ажалшадта дүтэ байха бүреэ хүн зоной эрилтэ һайнаар хангадаг байна.

Нөөсэлгын кассанууд гол түлэб хэлхеэ холбооной таһагуудай дэргэдэ нээгдэнхэй, саашадаашье нээгдэхэ байха. Гэтэр, хэлхеэ холбооной, мүнгэн сангай дээдын газарнуудай хоорондоо хэлсээтэй байһаар байтар хэлхеэ холбооной Улан-Удын конторо нөөсэлгын шэнэ кассануудые нээлгүүлдэггүй. Жэшээнь, Улан-Удэ городой Октябрьска районой Тальцы гэжэ станцида энэ жэлэй июнь һарада хэлхеэ холбооной таһаг нээгдэһэн байгаа. Центральна кассын агент тусгаар эрхэ байдалтай дээрэһээ энэ станци шадарай ажалшадые хангаха аргагүй. Тимэһээ эндэхи ажалшад аяар мяханай комбинадай гү, али городой касса ерэдэг. Иигэжэ байхадаа эндэхи ажалшад ехээр дураа гутадаг байна. Эндэ нөөсэлгын касса юундэ нээгдээгүйб гэхэдэ, хэлхеэ холбооной Улан-Удын конторын начальник Крылова, тэрэнэй орлогшо Новак гэгшэд элдэбын шалтагаан дурдаад, эндэ нөөсэлгын касса яашье нээжэ үгөөгүй. Үгышье һаа Батарейкадахи почтын дэргэдэ 2-дохи разрядай кассые 1-дэхидэ оруулхадаа кассирые нэмэжэ үгэһэн байгаа. Энээнһээ хойшо аяар жэл үнгэрөө, теэд эдэ хүдэлмэрилэгшэдтэ хүдэлмэриин таатай зохид байдал байгуулнагүй. Эндэхи хоёр хүдэлмэрилэгшэд мүнөө болотор нэгэ стол дээрээ хүдэлһөөр зандаа. Ажалшадай эрилтые хүсэдөөр хангахын тулада эдэ бүгэдэ дутагдалые усадхаха хэрэгтэй. Хоёрой хоорондо иигэжэ шиидхэгдэдэггүй асуудалые зохихо органууд хаража үзөөд, нэгэ тээшэнь харуулхаар болоо. Тиигээ һаа нөөсэлгын кассануудай хүдэлмэри һайжаржа, ажалшадые бүри һайнаар хангадаг болохо һэн.

Н. Петров, 301-дэхи центральна нөөсэлгын кассые даагша.

Уһан тухай бодомжолхоор болоо

Яруунын аймагай Эгэтын адагай нютагай «Победа» колхозой үхэр малай, хониной гүүртэ, отаранууд Маарагтын голые зубшан табигдаһан буусануудта үбэлжэдэг юм. Үбэл болоходо Маарагта гол хүрэшэдэг. Тиихэдэнь энэ гол дээрэ соолго соолоходо 2—3 хоноод уһаниинь дууһашадаг юм. 100-гаад үхэр садатарынь уһалха гээ һаа, наранай оротор уһалха хэрэгтэй болодог. Иигээд ерэхэдээ мал уһаар дутажа зободог байна. Иигэжэ уһаар хомор байхадаа үбэлэй сагта малаа садатарынь уһалангүй ябаха саг али олон болодог гээшэ. Уһалангүй байхадаа малнай турадаг, хээли тамираа алдадаг байна.

Мүн булаг гараа болоходоо, баһа нэгэ хэды хоноод үгы болошодог. Һубаряй гэжэ нютагтахи гүүртын газаа механизированна худаг малтаһаниинь мүнөө уһан гарахаяа болишоо.

Колхозой правлени, партийна организаци энээнией мэдэжэ байгаад оройдоо хэрэгсээдэггүй. Манай һанахада, сагай дулаан дээрэ зохихо хэмжээ абаа һаань таарамжатай байгаа. Худаг малтаха тушаа һаналаа табилтай болоо гэжэ һанагдана.

Ц. Е. Ламажапов.

Малшад, үбһэшэдтэ эд бараа асарыт

Норжима Ламаева Шара-Азаргын сельподо (Закамен) наймаашанаар хүдэлмэрилдэг юм. Арбаад жэлэй туршада хүдэлмэрилхэ зуураа хүн зоной эрилтэ һайса мэдэхэ байбашье, энэ нүхэр нүүдэл наймаа эмхидхэдэггүй байха юм. Мүнөө жэлдэ энэ нютагай колхоз 19 бригада эмхидхэжэ, үбһэндэ гаргаа. Тэндэ ошожо, хүн зоной хэрэгтэй зүйлнүүдые— дабһа, сай, мылэ, тамхи гэхэ мэтые абаашажа наймаалаа һаань һайн байгаа бшуу.

Үбэлэй, зунай сагта холын малшад хэдэн арбаад модоной газар ошожо иимэ зүйлнүүдые абаха баатай болодог. Тус сельпогой түрүүлэгшэ нүхэр Г. Ц. Норбоев энээн тухай һайн мэдэдэг. Теэд хэмжээ абадаггүйнь гайхалтай.

П. Очиров.

ОЛОНОЙ НЭГЭН

Нэгэтэ ажалһаан бусажа ерээд, Михаил Федоровичын радиоприёмнигоо дуугаргаһан гэһээнь, ороной ажалшадта хандаһан парти, правительствын Уряа дамжуулагдажа байгаа бэлэй. Шагнаһаар байтарынь аргагүй һонирхолтой боложо, өөрынь үнихэнэй һанажа бодожо абаһан юумэнүүд тухай хэлэгдэжэ байба. КПСС-эй Центральна Комитедэй сентябрьска Пленумэй һүүлээр оронойнгоо хүдөө ажахые хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ шухала болоһон тухай хэлэгдэжэ байгаа һэн.

Һүүлээрнь хэды хоноод байхада Улан-Удын мелькомбинадай директорэй кабинет соо элеваторай бригадир Михаил Федорович Тимофеев «намайе колхоз эльгээгты» гэһэн гүйлтатайгаар орожо ерээд, предприятиингаа хүтэлбэрилэгшэдые гайхардуулба. Үнинэй хүдэлжэ байһан дүршэлтэй бригадирайнгаа ажалһаа гаража, колхоз ошохо гэжэ байхада директор дуулахашье дураньгүй, ото таһа арсаһан байна. Тиигэхэдэнь Михаил Федорович министерстводэ орожо, хуушан хүдэлжэ байһан ажалһаа табигдаха болоо бэлэй.

...Колхозой центрын зүүн үзүүртэ түхеэрэгдэһэн гахайн байрада ерэхэдэмнай яһала томохонууд болоһон дүн сагаахан поршоонхонуудай дунда дүшэ гарамгай наһанай хүн сүлөө тухагүйгөөр ажаллажа байба. Хашаан соонь хүнэгтэй юумэ бариад хүнэй ороходо поршоонхонуудай эдеэ эрижэ, шууялдаха гээшэншье аргагүй. Эзээ миил абалжа байха юм. Ондоо нэгэ таһалга соо бүри томохон болоһон хошоод-гурбаад пүүдэй поршоонхонууд баһал шаг шууяа табилдана. Поршоонхонуудтаа эдеэень хэжэ үгэжэрхёод, Михаил Федорович дүтэлэн ерэжэ мэндэшэлхэ зуураа:

—Энээхэн таһалга соо байгааша поршоонхонууд һая эхэһээ һалгаагдажа, манай фермэдэ асарагдаа юм. Нарай бага амитадые үдэртөө оло дахин эдеэлүүлжэ байгаагүйдэ аргагүй. Теэд хаһаараа хомхойхонууд гээшэнь. Хашаан соонь орон гээ һаашни шууялдаха, эдеэень хэжэ үгэтэршни тэсэжэ ядаха тээшэнь аргатүйл,—гэжэ энеэбхилэн хэлэнэ.

КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй уряагаар нүхэр Тимофеев тэрэ намартаа, Иволгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо ерэжэ тэшүүн боложо ороһон байгаа. Жэл хүрэхэгүй саг соо элдэб хүдэлмэридэ ябажа байтарынь зун нэгэтэ колхозой түрүүлэгшэ дуудажа, гэр бүлөөрөө гахайн фермэ даажа абахыень дурадхаа бэлэй. Урдань гахай харууһалжа байгаагүйшье һаа, Михаил Федорович хүгшэн Таисия Кузьминичнатайгаа хөөрэлдөөд, зүбшөөлөө үгөө һэн. Мэргэжэлтэдтэй, дүршэлтэй колхозниггудтай хөөрэлдэжэ, һургаал абажа байгаад, Тимофеевтэн эхэ гахайнуудые харууһалжа захалһан байгаа. Хойто жэлдэнь эхэ гахай бүриһөө дунда зэргээр 14 поршоонхо абажа, аймаг соогоо түрүүлһэн байна. Харин урдань энэ колхоз эхэ гахай бүриһөө оройдоол 4—5 поршоонхо, һайн һаа 6—7 поршоонхо абадаг байһан юм. Теэд колхоз тэдээхэн абаһан поршоонхонуудааше томо гахай болгожо, шахажа өөдтэй олзо доход абадаггүй, нарай байхадань городой дэлгүүр дээрэ худалдажархидаг байгаа.

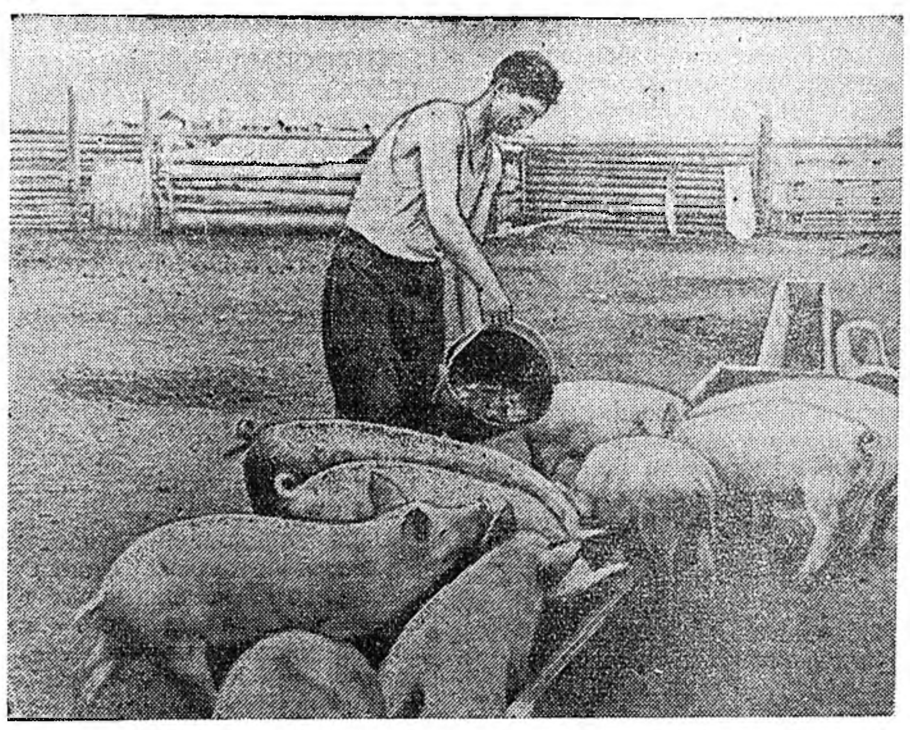

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Михаил Федорович Тимофеев томо болгожо байһан поршоонхонуудаа эдеэлүүлжэ байна.

— Миил ёһын тэдыдэ, түсэб дүүргэхын туладал гахай баригдадаг байгаа. Харин гахай үсхэбэрилгэдэ ёһотой анхарал табяад, тэдэниие хэдэн зуугаадаарнь шахаад байгаа һаа, хэды зуу мянган түхэригэй олзо орохо байна гээшэб. Энээниие бидэнэр нёдондонойл ойлгожо байнабди,—гэжэ нүхэр Тимофеев хөөрэнэ.

Мяха ехээр абадаг болохын тула, хамагай түрүүндэ гахайнуудые олоор шахадаг болохо хэрэгтэй гэжэ парти, правительствын заахада Сталинай нэрэмжэтэ колхозойхид мал ажалайнгаа энэ һалбарида ёһотой анхарал табидаг болохо гэжэ шиидэһэн байгаа. Тиигээд үнгэрэгшэ жэлдэ колхозой правлени Тимофеевтэниие шахагдаха гахайнуудые харууһалхаар табиһан байна. Үнгэрэгшэ жэлдэ колхоз яһала олон гахай шахажа, гүрэндөө тушаагаад, мүнөө жэл 300 толгой шахахаар харааланхай. Тиигээд нёдондо жэл гараһан 50-яад гахай үнгэрэгшэ үбэл, хабартаа шахагдажа, дунда зэргээр центнер шэгнүүртэйгээр гүрэндэ тушаагдаа һэн. Мүнөө зундаа үшөө 60 толгой шахажа, нэгэ нэгыень баһал 6 пүүд, заримыень 110—120 килограмм шэгнүүртэйгээр тушаагаа. Мүнөө хамта 178 толгой поршоонхонууд томо болгогдожо байна. Тэдэнэр мүнөө зундаа түлжүүлэгдэжэ томо болгогдоод, намар шахагдажа тушаагдаха юм. Эдэ поршоонхонуудай 55-ниинь мүнөө яһала томохон болонхой, тэдэнэр намар дунда зэргээр дүрбөөд пүүд шэгнүүртэйгээр тушаагдаха. Бэшэниинь энэ зундаа гараһан, баганууд. Тэдэнэр намар хошоод-гурбаад пүүдэй боложо гүрэндэ тушаагдаха байна.

Эхэһээ һая таһалагдаһан нарай бага поршоонхонуудые зүбөөр эдеэлүүлжэ, һайнаар харууһалжа, түргэнөөр томо болгохо хэрэгтэ Михаил Федорович анхаралаа ехээр табидаг. Юуб гэхэдэ, бага байхаһаа эхилээд түргэнөөр, һайнаар томо болоһон поршоонхонууд һүүлдэ шахахада бэеэр томо байжа, 6—7 пүүд татадаг байна бшуу. Хэрбээ бага байхадань муугаар эдеэлүүлжэ, тажааруулаа һаа, һүүлдэ хэдышье һайнаар эдеэлүүлжэ бай, тэбээржэ үгэдэггүй юм. Эхэһээ һая таһалагдажа асарагдаһан поршоонхонууд эндэ үдэртөө 4—5 дахин эдеэлдэг, саг сагтаа сэбэр агаарта гаргагдажа байдаг юм. Нарай поршоонхонуудта модоной хөө, шабар, витамин ехэтэй элдэб ногоон эдюулэгдэнэ. Түрүүшээр тэдээндэ хуураһан шэниисэ эдюулдэг. Энэ фермэдэ һара хахадтай, хоёр һара болоһон поршоонхонууд эхэһээ һалгаагдажа асарагдаад, 8—9 һара соо томо болгогдожо шахагдана.

Тиигээд поршоонхонуудай томохон болохолоор томо жэжээрэнь илгажа, ондо ондоогоор байлгагдана. Нэгэ дүтэрхы сагта түрэһэншье һаа, поршоонхонууд үүлтэр үүлтэрээрээ ондо ондоогоор түлжэдэг, томо болодог байна бшуу. Тиимэһээ томо багаарнь илгаагүй хада, томонуудынь өөдэгүй муунуудаа түрижэ, мүртэйгөөр эдеэлүүлдэггүй байна.

Эндэ гахай, поршоонхонууд хэмшэһэн саг сагтаа эдеэлүүлэгдэжэ, бэлшээридэ ябуулагдажа, үбэлдөө сэбэр агаарта гаргагдажа байдаг. Мүнөө үглөөниинь 8 часта эдеэлүүлэгдэнэ. Тиигээд үдэшын эдеэлгэ 7 часта болодог. Нэгэ сагта эдеэлүүлжэ байхада гахайнууд түргэн дадажа, тэрэ сагайнгаа болоходо эдеэлхээ хүлеэжэ ядаад байдаг юм. Иигэжэ һургахада, илангаяа томо болгогдожо, шахагдажа байһан гахай, поршоонхонууд түргэнөөр томо болодог, һайнаар таргалдаг.

Поршоонхонуудые һайнаар томо болгобошье, мүн шадамараар шахаха хэрэгтэй. Эндэ гахайнууд хоёр һараһаа удаан бэшэ саг соо шахагдадаг. Өөхэ ехээр абахын тулада бэшэ, харин мяхан болгогдохо байһан хадань тэдэниие энээнһээ удаан саг соо шахаһанайшье хэрэггүй байдаг. Шахамалнууд үдэртөө 4 дахин эдеэлнэ. Эндэхи гахайшад шахажа захалхадаа түрүүшээр гахайнуудта шэмэ ехэтэй тэжээл гэнтэ ехээр үгэдэггүй, үдэрэйнь нормые бага багаханаар ехэ болгожо байдаг юм.

— Шахагдажа байһан гахайнуудые илангаяа түрүүшын үедэ нэгэ бага садхаангүйшье орхижо байхада дээрэ. Талха таряа гэнтэ ехээр эдижэ садашоо һаа, бүхэжэ саашадаа өөдтэй юумэ эдижэ үгэхэеэ болёод, мүртэйгөөр таргалдаггүй, — гэжэ Михаил Федорович хөөрэнэ.

Үбэлэйшье, зунайшье сагта эндэхи фермынхид гахайнуудтаа элдэб янзын тэжээл холижо, амтаруулжа эдюулхэеэ оролдожо байдаг. Нэгэ янзын тэжээл эдижэ байбал гахайнууд эдисэ муутай боложо, удаанаар таргалдаг. «Гахайл хадаа гахай» гэжэ хүнүүд хэлсэдэг. Теэд, гахайнууд хэды хомхойшье һаа, баһал эдеэ танидаг юм гэжэ эндэхи гахайшад хэлэнэ. Намар, үбэлдөө таряа талханһаа, хартаабханһаа гадна, элдэб янзын овощь, огородой эдеэнэй үлэдэһэнүүд эдюулэгдэжэ байдаг. Зундаа халаахай шанажа таряа талхантай холёод, эдюулхэдэ һайн. Энэ фермынхид халаахайе хэршээд, бусалһан уһанда хэжэ дэбтээгээд, ондоо тэжээлтэй холижо амта оруулаад, гахайнуудтаа эдюулдэг юм.

Иигэжэ партиин уряагаар хүдөө ажахыда хүдэлмэрилхээ гараһан Михаил Федорович Тимофеев Иволгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой түрүү, хүндэтэй малшадай нэгэн болоо. Эрхим ажалайнгаа түлөө Хүдөө ажахын бүхэсоюзна выставкын бага мүнгэн медаль абаха болоо. Мүнөө жэлдэ Москва ошожо, выставкэ хаража ерэхэ зорилготой.

Д. ЦЫРЕНЖАПОВ.

Москвада боложо байгаа залуушуулай, студентнэрэй VI фестиваль

Залуушуулай болон студентнэрэй Бүхэдэлхэйн VI фестивалиин эхилһээр августын 5-да 9-дэхи үдэр гүйсэбэ. Энэ үдэр мүн лэ хэдэ хэдэн гайхамшагта һайхан юумэнүүд болоо. Советскэ Армиин түбэй байшан соо, мүн тэрэнэй парк соо басагадай һайндэр үнгэргэгдөө. Энэ үдэр хариин түрэнэй олон делегадууд советскэ делегацида айлшалаа.

Клубуудта, мүн нээмэл эстраданууд дээрэ элдэб үндэһэ яһатанай, мүн уласхоорондын концертнүүд болоо. Пианистнуудай, дуушадай, аккордеонистнуудай, хатаршадай уранһайханай конкурснууд үнгэргэгдөө.

Хэдэн ороной театрнууд спектакльнуудые харуулаа. Хитадай, Болгариин, Польшын болон бусад гүрэнүүдэй циркын артистнууд хэдэн наада харуулаа.

***

Москвагай стадионуудта нүхэдэй ёһоной спортивна мүрысөөнүүд үргэлжэлһөөр. Августын 5-да оло мянган хүнүүд Москвагай гүрэнэй университедэй спортивна манеж соо суглараа. Эндэ юрын барилдаагаар мүрысөөн эхилбэ. Дэлхэйн олон оронуудай зуу гаран шииираг бүхэнүүд юрын барилдаагаар наададанай чемпион боложо, алтан медальнуудые абахын түлөө тэмсэжэ байна. Мүнөө түрүүшын уулзалганууд үнгэргэгдөө.

Ногоон дээрэ наададаг хоккейгээр Польша Япон хоёрой командануудай хоорондо үнгэргэгдэһэн мүрысөөн улад зониие илангаяа ехээр һонирхуулба. Ушарынь энэ хоёр команда спортын энэ янзаар мүрысөөндэ түрүүлжэ ябаа юм. Команданууд айхабтар түргөөр наадажа, 1:1 гэһэн тоотойгоор наадаяа дүүргэбэ. Энэ нааданай һүүлээр Польшын спортсменүүд абажа болохо 8 очкоһоо 7 очкоень абаад, түрүүлжэ ябана.

Волейболистнууд болон баскетболистнууд мүрысөө.

Мүн үһанда тамаралгаар мүрысөөн үргэлжэлһөөр. 100 метрын зайтай газарта нюрган дээрээ тамархадаа, Румыниин спортсменкэ Марика Бот эхэнэрнүүдэй дунда түрүү һуури эзэлжэ, наадануудай чемпион болоо. Тэрэнэй харуулһан саг —1 минута 15,4 секунда—залуушуулай спортивна нааданай шэнэ рекорд мүн. Баттерфляй гэжэ аргаар зуу метртэ урилдахадаа советскэ спортсменкэ Валентина Пазняк мүн чемпион боложо, алтан медальда хүртөө. Трамплинһаа уһа руу һүрэлгөөр советскэ спортсменкэ Нинель Крутова чемпион болоо.

Командануудай хоорондо шпагаар мүрысөөн боложо дүүрэбэ. Венгриин команда эгээн һүүлдэ Франциин командые илажа, түрүүшын һуури эзэлээ. Франциин команда 2-дохи һуури, СССР-эй команда 3-дахи һуури эзэлбэ.

Москвагай шадар 186 километрын газарта эрэшүүл велосипедээр урилдаба. 14 ороной 45 спортсмен энээндэ хабаадаа. Советскэ спортсмен Бебенин гэгшэ энэ зайе 5 час 00 минута 0,5 секундэ соо гаталжа, илаһан байна.

Хүнгэн атлетикээр болоһон мүрысөөнүүд августын 4-дэ дүүрээ. Бусад мүрысөөнүүдтэ орходоо энэ мүрысөөнүүдтэ эгээл олон зон хабаадаа.

74 спортсменкэ, 243 спортсмен энэ мүрысөөндэ хабаадаһан байна. Австралиин, Аргентинын, Болгариин, Бразилиин, Венгриин, ГДР-эй, Египедэй, Индонезиин, Исландиин, Италиин, Канадын, КНР-эй, Люксембургын, Непалай, Шэнэ Зеландиин, Польшын, Румыниин, Сириин, СССР-эй, Финляндиин, Чехословакиин, Чилиин, Югославиин болон Японой хүнгэн атледүүд 6 үдэрэй туршада мүрысэһэн байна. Олимпийскэ чемпионууд, дэлхэйн рекордсменүүд болон бусад суута спортсменүүд мүрысөөндэ хабаадаа. Мүрысөөнүүдэй эсэстэ 16 шэнэ рекорд туйлагдаа. Олон рекорднууд дэлхэйн рекорднуудтай адли юм.

Августын 5-да Москвагай шадар 48 километр 600 метрын газарта эхэнэрнүүд велосипедээр урилдаа. Советскэ Союзай 4 басагад, Румыниин 3, Болгари Чехословаки хоёрой нэгэ нэгэ басагад—хамта дээрээ 9 хүн мүрысөө. Советскэ спортсменкэ Лукшина энэ газарые 22 минута 17,2 секундэ соо гаталжа, наадануудай чемпион болобо.

Хүнгэн атлетикын 5 янзаар мүрысэжэ байгшад мүнөөдэр пистоледээр мэргэн буудалга үнгэргэбэ, 3 янзын мүрысөө үнгэрһэнэй һүүлдэ советскэ спортсмен Татаринов 2890 очко абажа, түрүүлжэ ябана.

Баскетболоор болоһон һүүлшын мүрысөөндэ Чехословаки Хитадай Арадай Республика хоёрой эхэнэрнүүдэй командануud уулзажа, үсэд шангаар тэмсэбэ. 60:57 гэһэн тоотойгоор Чехословакиин спортсменкэнүүд илаа.

Августын 5-да Польша болон Советскэ Союзай эхэнэрнүүдэй, эрэшүүлэй командануud волейболоор мүрысөө. СССР Польша хоёрой эхэнэрнүүдэй командануud энэ нааданай эхилһээр хэндэшье шүүгдээдүй юм. Тиимэһээ эдэ командануудай наадахадань, хүн зон ехээр һонирхон хараа. Советскэ волейболистнууд 3:0 гэһэн тоотойгоор илажа, мүнөө түрүү һууриda гараад ябана.

СССР Польша хоёрой эрэшүүлэй волейбольно командануудай уулзалга ехэ һонин байгаа. Мүн лэ 3:0 гэһэн тоотойгоор советскэ спортсменүүд илаа. Илагшые тодорхойлхо эгээл һүүлшын мүрысөөнэй түрүүшын үдэр СССР-эй, Румыниин болон Чехословакиин командануud түрүүлжэ ябана. Тэдэнэр хэндэшье шүүгдээдүй.

***

Москвагайхид эдэ боложо байгаа мүрысөөнүүдые айхабтар ехээр һонирхон харана. Наадануудай эхилһэн июлиин 21-һээ августын 4 хүрэтэр Лужникидахи В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ стадиондо болоһон мүрысөөнүүдые 570 мянган хүн хараад байна.

Москвагайхид илангаяа боксоор болоһон мүрысөө ехээр һонирхоно. Тиигэжэ спортын ордон соо 45 мянган хүн орожо гараһан байна.

Августын 5. (ТАСС).

Москва. Залуушуул студентнэрэй Бүхэдэлхэйн VI фестиваль Чайковскиин нэрэмжэтэ зал соо баледээр болон өөрсэ уран хатараар уласхоорондын уранһайханай конкурс болоо.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: жюриин гэшүүн СССР-эй арадай артистка Г. С. Уланова Чехословакиһаа, Германска Демократическа Республикаһаа конкурсдо хабаадагшадта дурасхаалай бэшэг үгэжэ байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Москва. Залуушуул студентнэрэй Бүхэдэлхэйн VI фестиваль. Элдэб олон оронуудай залуу шахтёрнууд Сталиногорскдо уулзаба.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Бельгиин, Чехословакиин шахтернууд «Грапковская» гэжэ 3-дахи шахтын электровозой машинист М. Захаркинтай (гол дундань байна) хөөрэлдэжэ байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Фестиваль тухай айлшаднай иигэжэ хөөрэнэ

Александр Цоцман—немец шахтёр

Би Карл-Маркс-Штадт городой шахтер гээшэб. Минии хүтэлбэрилдэг бригада Бүхэдэлхэйн VI фестивалиин хүндэлэлдэ ажалай вахтада жагсажа, халаанайнгаа даалгабарие нэгэ хахад дахин үлүүлэн дүүргэдэг байгаа.

Москва фестивальда ошохо болобоб гэжэ дуулахадаа би сэдьхэлээ ехээр хүдэлгэжэ, баярлаһан байнаб. Мүнөө Москвада айлшалжа байхадаа, элдэб һонин юумэнүүдые харабаб. Илангаяа электролампова завод ехэ һонирхолтой байгаа. Хүдэлмэришэд эндэ маанадые ехэ халуунаар, энэрхыгээр угтажа, цехүүдээ харуулһан байна. Электролампова заводой залуушуултай, бидэнэр комсомолой заводской комитедэй эмхидхэһэн уулзалгада ошожо, үнэн зүрхэнһөө дуулаһан, хүхижэ сэнгэһэн байнабди.

Үдэр ерэхэ бүри Советскэ Союз Германи хоёрой хани барисаан улам бэхижэнэ. Бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал мандаха болтогой!

Танака Сигехару—фестивальда хабаадагша, Японой залуушуулай самодеятельностиин хоорой дуушан

—Дуу хүгжэм хилэ гээшые мэдэдэггүй. Бүхы дэлхэйгээр дуунуудай тарахада, тусхай табилга, визэ хэрэггүй юм. Кюсю арал дээрэхи Фукуока городой залуушуул хоор эмхидхээ. Энэ хоорой дууладаг дуунуудай хахадынь ород дуунууд юм. Энэ хоор 4 жэлэй урда тээ байгуулагдажа, мүнөө 60 хүн тэрээндэ дууладаг. Арад зон ород дуунуудта ехэ дуратай. Жэшээнь, «Эй, ухнем!» гэжэ дууе бүхы японгууд мэдэдэг, хаа хаанагүй дууладаг. Бишье дуу дуулаха дуратайгшаб. Тиимэһээ Москвада байхадаа, ород дуунуудые бүри һайнаар дууладаг болохо хүсэлэнтэйб.

Ньюла Разанамази—Мадагаскар аралһаа ерэһэн студентка

Бүхэсоюзна хүдөө ажахын выставкэ танай үргэн ехэ орон тухай олон мэдээнүүдые бидэндэ үгөө. Росси гээшэ ехэ хүйтэн газар гэжэ би һанадаг байгааб. Тиимэһээ элдэб культурануудые, илангаяа үрэ жэмэс элбэг дэлбэгээр эндэ ургуулха юм гэжэ ухаа заяандаашье һанаагүй һэм. Илангаяа Грузиин павильонууд ехэ һонин байна. Мадагаскарай ямаршье басаган Грузиин гоё һайхан торгоор хубсалаа һаа, зол жаргалтай байха бэзэ гэжэ һананаб.

Александр Параизо—Конгоһоо ерэһэн студент

Бүхэсоюзна хүдөө ажахын выставкые харахадаа аргагүй ехээр гайхаһыемни үгөөр хэлэшэгүй. Энэ выставкые хүсэд һайнаар харахын тулада олон үдэр, һара хэрэгтэй байха байгаа. Теэд хаража үрдиһэн юумэмнишье танай ороной баян бардам тухай, национальна республиканuудай һалбаран хүгжэһэн тухай гэршэлнэ.

(ТАСС).

КНР-гэй гүрэнэй статистическэ управлениин мэдээсэл

ПЕКИН, августын 2. (ТАСС). 1956 ондо арадай ажахын түсэбэй дүүргэлтын дүнгүүд тухай Хитадай Арадай Республикын гүрэнэй статистическэ управлениин мэдээсэл августын 2-то Пекиндэ толилогдоо.

Хүдөө ажахые, кустарна промышленностиие, капиталистическэ промышленностиие болон худалдаа наймаае социалистическэ ёһоор хубилгаха хэрэгтэ нёдондо элитэ ехэ амжалта туйлагдаа гэжэ мэдээсэл соо хэлэгдэнэ. Бүхы таряашадай үрхэтэнэй 96 процентнь жэлэй эсэстэ хүдөө ажахын хамтаралнуудта ороод байба. Харин бүхы таряашадай үрхэтэнэй 88 процентнь дээдэ түхэлэй хамтаралнуудта оронхой.

Энгэй промышленность мүнөө гол түлэб гүрэнэй болон энгэй холимог промышленность болгогдонхой. Нёдондо жэлэй туршада 70 мянган энгэй предприятинууд холимог болоо.

Орон дотор абтадаг бүхы промышленна продукциин 54,5 процентыень гүрэнэй предприятинууд, 27,1 процентыень холимог предприятинууд, 17,1 процентыень кооперативна болон 1,1 процентыень капиталистическэ предприятинууд, мүн үмсын ажалтан бүтээн гаргадаг байна.

Промышленна продукци бүтээн гаргаха талаар (кустарна болон кооперативна промышленность оролсоногүй) 1956 оной түсэб 109 процентээр дүүргэгдээ. Тиигэжэ табанжэлэй түсэбөөр 1957 ондо дүүргэгдэхээр хараалагдаһан хэмжээн үлүүлэгдэбэ.

Үнгэрэгшэ жэлдэ КНР-тэ 16,5 миллиард киловатт-час электроэнерги бүтээн гаргагдаһан, 106 миллион шахуу тонно нүүрһэн малтан абтаһан, 4777 мянган тонно шэрэм хайлуулагдаһан, 4460 мянган тонно булад, металл отолдог 26 мянган станок бүтээн гаргагдаа, 1600 гаран ашаанай автомобиль бүтээгдэһэн, 5 миллион гаран хлопчатобумажна утаһанай тюк бүтээгдэһэн байгаа. Нёдондо жэлдэ республикын заводуудта реактивна самолёдууд, ашаанай автомобильнууд. 15 мянган киловатт хүсэтэй гидроэлектростанцинуудта хэрэглэгдэхэ бүхы түхеэрэлгэ, паровой турбина болон 12 мянган киловатт хүсэтэй генераторнууд, 2800 тонно дааха шадалтай шэнэ түхэлэй паровозууд, халуунда хайладаггүй холимог түмэр, органическа шэл, 120 киловатт хүсэтэй радиопередатчигууд үнгэрэгшэ жэлдэ республикын заводуудта анха түрүүшынхеэ бүтээн гаргагдадаг болоо.

Предприятинууд түгэлдэр һайн техникээр хангагдажа, бүтээн гаргаһан продукциинь өөрынь үнэ доошолоо.

Байгаалиин уларилай муу байһанһаань боложо, хүдөө ажахын зарим һалбаринуудта түсэб дүүргэгдээгүй. Гэбэшье, хүдөө ажахын хамтаралнуудые байгуулга, хүдөө тосхондо газар таряалангые уһалха барилгануудые түхеэрэлгэ, түрүү дүй дүршэл нэбтэрүүлгэ хүдөө ажахын гол культура болохо таряа ургуулха хэрэгые нилээд дээшэлүүлхэ арга боломжо олгоһон байна. Бүхы орон дотор хамта дээрээ 184 миллион тонно таряан хуряагдажа, энэнь 1955 онойхидо орходоо 4,4 процентээр ехэ. Иигэжэ табан жэлэй эсэстэ хараалагдаһан хэмжээн хүсэгдэбэ. 1956 ондо республика дотор 326 машинно-тракторна станцинууд байжа, тэрээндэ 10 мянга шахуу тракторнууд хүдэлөө. Мүн энэ туршада 2 миллион шахуу гектар шэнэ газар эдлүүрилэн ашаглагдаа. Гүрэн хүдөө ажахын хэдэн мянган зэр зэбсэг, ехэ үтэгжүүлгэ хүдөө нютагуудта эльгээжэ, мүн таряашадта мүнгэ ехээр урьһалжа, тэдээндэ ехэ туһа хүргөө юм.

Нёдондо жэлдэ Хитадта 89 шэнэ завод болон фабрика ашаглалгада оруулагдаа, 1747 километр түмэр зам табигдаа, 25 миллион дүрбэлжэн метр талмайтай байрын гэрнүүд баригдаа. Хамта дээрээ 6 миллион дүрбэлжэн метр талмайтай дээдэ, дунда һургуулинуудай шэнэ байшангууд баригдаба. Транспортын, хэлхеэ холбоон болон гүрэнэй худалдаа наймаанай талаар 1956 оной түсэб үлүүлэн дүүргэгдээ.

Промышленность болон хүдөө ажахыда ехэ амжалтын туйлагдахатай хамта арад зоной байдал нилээд һайжараа. Тусхайлбал, жэлэй туршада хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай салин хүлһэн 14 процентээр ехэ болоһон байна. Ажалай мүнхэлэлгын хэрэг һайжараа, эмнэлгын, хүдэлмэришэдэй амаралтын хэрэгтэ ехэ зөөри гаргашалагдадаг болоо.

1955 онойхитой сасуулбал эхин, дунда һургуулинуудта һурадаг һурагшадай болон дээдэ һургуулиин студентнэрэй тоо нилээдгүй олошороо. Үнгэрэгшэ жэлэй туршада ороной экрануудта 170 шэнэ фильм харуулагдаһан ба урдынхиһаа олон зон кино харадаг болоо, эрдэм ухаанай элдэб һалбаринуудаар гарадаг газетэ, журналнуудай болон номуудай тоо ехээр олошороо. Арад зондо медицинскэ туһаламжа һайнаар үзүүлэгдэдэг болоо.

Табан жэлэй түсэб амжалтатайгаар дүүргэгдэхэ, харин зарим шухала показательнуудаар мүнөө үлүүлэн дүүргэгдөөд байна гэжэ 1956 ондо Хитадай арадай ажахые хүгжөөхэ түсэбэй дүүргэлтын дүн харуулна гэжэ мэдээсэлэй түгэсхэлдэ хэлэгдэнэ.

Хиросимын хүн зоной митинг болоо

ХИРОСИМА, августын 6. (ТАСС). 12 жэлэй саада тээ 1945 оной августын 6-да Америкын атомна бомбо Хиросима город дээрэ тэһэрһэн юм. Атомна добтолгын болоходо олон зуугаад мянган хүн алагдаһан, шатаагдаһан, хэдэн арбаад мянган гэрнүүд, һургуулинууд, больницанууд тэһэрэлгын үедэ үгы хэгдэһэн, олон мянгаад үхибүүд үнэшэрһэн байгаа.

Тиимэһээ августын 6-най үдэр хадаа уйдхар гашуудалай үдэр байхаһаа гадна, ядерна буу зэбсэгые зэбүүрхэлтэйгээр буруушааһан үдэр, тэрэниие хорихын түлөө тэмсэлэй үдэр болобо.

Наһа баратшадай дурасхаалые ёһолон тэмдэглэхын, атомна зэбсэг хорихо гэһэн эрид шанга эрилтэ табихын тула Хиросимын хэдэн арбаад мянган хүн зон мүнөө үглөөгүүр эртэ городой эб найрамдалай сэсэрлигтэ сугларжа эхилээ. Энэ сэсэрлиг атомна бомбын тэһэрһэн газарта түхеэрэгдэһэн байна. Атомна бомбын тэһэрхэдэ алагдаһан хүнүүдтэ табигдаһан памятнигай дэргэдэ олон венок сэсэгүүд табигдаа. 8 час 15 минутада парка соо гашуудалай аялган зэдэлжэ, городой хоор «Эб найрамдалай мүргэлые» гүйсэдхэбэ. Хэдэн мянган гулабхаанууд огторгойдо дэгдэн гараа. Минута соо дуугай байһанай һүүлээр, Хиросимын мэр Ватанабе үгэ абаа. Эб найрамдалай декларациие тэрэ уншаба. Хүн зоной оролдолгын ашаар Хиросима город түргэнөөр һэргээн бодхоогдожо байна. гэжэ тэрэ хэлээ. Гэбэшье, алагдаһан хүнүүд хүүрһээ бодожо ерэхэгүй юм. Тиихэдэ, бомбодолгын һүүлээр амиды үлэһэн хүнүүдэй бэень түргэнөөр муудажа байна. Атомна туршалгын хэгдэжэ үргэлжэлһөөр байһаниинь бүхы хүн түрэлтэнэй ажабайдалда, элүүр мэндэдэ ехэ аюултай байна гэжэ Ватанабе мэдүүлбэ. Атомна бомбын тэһэрхэдэ алагдаһан хүнүүдэй памятнигай үмэнэ, эндэ бидэнэр атомна зэбсэгэй аюулһаа хүн түрэлтэниие абархын тула хүсэеэ хайралхагүйбди гэжэ тангаригаа үгэнэбди, мүн тиигэжэ бүмбэрсэг дэлхэйн бүхы арадуудые уряалнабди.

Хиросимын хүн зондо Японии болон ондоо оронуудай ниитын эмхинүүдэй, зарим ажал-ябуулагшадай эльгээһэн бэшэгүүд митингын түгэсхэлдэ уншагдаа.

ОМАНАЙ БАЙДАЛ

ЛОНДОН, августын 6. (ТАСС). Рейтер агентствын корреспондентын Манамаһаа (Бахрейн) дамжуулһанай ёһоор, Англиин хуурай газарай сэрэгүүд буһалгаа хэһэн угсагаатанда добтолходонь Маскадай султанда туһалха зорилготойгоор Оманай газар дээгүүр дабшажа үргэлжэлһөөр. Англиин сэрэгүүд, сэрэгэй техникэ, бензин, эдеэ хоол, элдэб хэрэгсэлнүүд добтолгын хэгдэжэ эхилхэ газарта асарагдаа. Англиин сэрэгүүд Оманда буһалгаа үүдхэһэн угсагаатантай байлдаа хэжэ эхилхээр мүнөө бэлэн болоод байна гэжэ тусхай түлөөлэгшэ мэдүүлбэ.

Буһалгаа хэгшэдэй эзэлһэн газар бүри үргэн болоо гэһэн мэдээсэлнүүд абтаба! Тэдэнэр Изкаһаа зүүлжэ, тухайлхада, 60 мили дабшаһан байна.

Буэнос-Айресай портын хүдэлмэришэдэй забастовко

НЬЮ-ЙОРК, августын 6. (ТАСС). Юнайтед Пресс агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Буэнос-Айресай портын хүдэлмэришэд салин хүлһэ дээшэлүүлхэ гэһэн эрилтэеэ дэмжэн забастовко хэжэ эхилээ. Забастовкын болоходо портын хүдэлмэри зогсоогдобо. Солдадууд, сэрэгэй моряагууд, летчигууд пароходуудта ашаа тээдэг, ашааень буулгадаг пристаньнууд дээрэ, трюмүүд соо хүдэлнэ, крануудые жолоодон ябуулна.

Агын һонин

ШЭНЭ УЯЛГАНУУД АБТАНА

Мал ажалай продуктнуудаа хүн бүхэндэ хүртэсын талаар Америкын Холбоото Штадуу дые ойрын жэлнүүдтэ хүсэх гэһэн зорилго бэелүүлхын түлөө округой ажалшад эршэ тэйгээр тэмсэжэ оробод. Үн гэрһэн ниитын суглаануудт колхозуудай гэшүүд шэнэ шэнэ уялгануудые абана. Жэ шээлхэдэ, Агын районо Хрущевой нэрэмжэтэ колхо 1960 ондо 48 мянган хонито болохо, Могойтын районо Кировэй нэрэмжэтэ колхоз 5 мянган хонитой, Һүдэнты Ждановай нэрэмжэтэ колхо —58 мянган хонитой (Агы аймаг) болохобди гэжэ уялг абаба. Гадна, хонидойнь 70-90 процент нарин, нарибта нооһотой байха.

ХИРПИИСЭ ЕХЭЭР ХЭНЭ

Агуухэ Октябрийн Социа листическэ революциин 40 жэ лэй ойн хүндэлэлдэ Агы промкомбинадай хирпиисы заводойхид ажалайнгаа бүтэ сые дээшэлүүлнэ. Жэшээнь һара бүхэндэ 90 мянган хир пиисэ сохихо, 20 мянган хир пиисэ галдаха байгаа һаа, һа ра бүридэ 112 мянга хүрэтэ сохёод, 60 мянга хүрэтэр га дажа, ехэхэн амжалта туйла над. Хүдэлмэришэд Очиров Тыхеева, Бронникова, Ягузин Сафа гэгшэд илангаяа илгар на.

БОДОТО ХАНИ НҮХЭСЭЛ

Округой түрүү колхоз боло хо Хара-Шэбэрэй Кировэй нэ рэмжэтэ колхоз ороной зу бүхэнһөө нүүн ерэгшэдые хүн дэтэйгөөр хүлеэн абадаг. Мү нөө үедэ тус колхоздо оро дууд, украинецууд, белору суud, калмыгууд, татар нууд, кореецүүд г. м. ажаһуу на. Тэдэнэй тоодо кореец Ким Ен-хо, украинец Степан Стой ник, калмык Эрдэни Бимба шев гэгшэд, мүн бусад оролсо но. Эдэнэр ажалдаа тусгаа һайн амжалта харуулна.

МОСКВА ФЕСТИВАЛЬДА

Залуушуулай дундаһаа ил гаржа гараһан округой эрхи һур харбаашад: Базаров Дар ма (дунда һургуулиин алба хаагша), Цыренов Жанша (клубые даагша), Батоев Дор жонима (аймгүйсэдкомой ал ба хаагша), Дугаржапов Ту дубдоржо (һургуулиин багша ба Цыренжапов (механиза тор) эдэ табан нүхэд ниислэ хото Москва, Бүхэдэлхэйн VI фестивальда ошохо делегаци да оролсожо ошоһон байна.

Тэдэнһээ гадуур фестиваль да айлшаар округой мэдээж поэт Ц-Ж. Жимбиев, түрүү хонишод Дулмажаб Дамбаева Ханда Батамункуева гэгшэ ошоо.

ШУБУУ ҮСХЭНЭ

Урдань бурядууд шубуу үс хэхэ гээшые мэдэдэггүй һаа мүнөө тэрэ ажал округой кол хозуудай шухала һалбаринуу дайнь нэгэн боложо, олзо ло ход ехээр үгэнэ. Колхоз бү хэндэ тахяагай фермэ бариха һаа гадна, уһанай шубууд тэ жээгдэдэг болобо. Жэшээнь Хойто-Агын Ленинэй нэрэмжэ тэ колхоздо 300-гаад тахяата фермын хажуугаар, галуу тэ жээхэ фермэ эмхидхэгдэбэ Фермые даагшаар Елизавет Гомбоева томилогдожо, дү дүршэлтэй боложо байна. Жэ бүри галуун бүхэнһөө 100 ү дэгэ абаха уялга абажа, тэрэ нээ дүүргэхые оролдоно.

Б. Дамдинжапов.

Мүрысөөндэ илаба

Республикымнай хэлхеэ х бооной хүдэлмэрилэгшэд хооро мүрысэдэг юм. Яруунын, Хори Заиграйн аймагуудай хэлхеэ х бооной хүдэлмэрилэгшэд хооро мүрысэдэг. Энэ жэлэй түрүүш кварталда Яруунын аймагай хэл холбооной хүдэлмэрилэгшэд мүр сөөндэ илажа, хэлхеэ холбоо управлениин, профсоюзуудай об мой дамжуулгын Улаан туг а һан байгаа. Хоёрдохи кварта Заиграйн хэлхеэ холбоошод мүр сөөндэ илажа яруунынхидай ту абаа.

С. Будае

ЗАҺАБАРИ

Манай газетын үсэгэлдэрэй но рой нэгэдэхи нюурта толилогдо статьяе «Һаалишан Абидуева х һэндээ хүрэжэ байна» гэжэ ун ха.

Редакторай орлогшо
О. ГОМБОЕВ

Адрес редакции: г. Улан-Удэ ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора 46-32, зам. редактора—32-74, отв. секретаря — 27-37, отделов: партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и переводов — 35-14, культуры и быта, промышленности — 34-05, местной информации и писем — 24-74 корректорская — 32-67 бухгалтерия 37-32. Для международных переговоров — 16.

Н 00492. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. № 4424.